

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Bakalářská práce

**Fenomén parašutismu, jeho rodinná tradice
a finanční náročnost**

Johana Jehličková

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Johana Jehličková

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Fenomén parašutismu, jeho rodinná tradice a finanční náročnost

Název anglicky

The phenomenon of skydiving, its family tradition and financial difficulty

---

Cíle práce

Práce je zaměřena na rozrůstající se zájem o parašutismus. Práce reflektuje nejen velký nárůst sportovců a příznivců tohoto sportu, ale také historii rodin parašutistů, kteří se tomuto sportu věnují již po několik generací a v jejich rodině má tento sport dlouholetou tradici, dále pak na finanční náročnost tohoto sportu. Cílem práce je popsat tento sport nejen teoreticky, ale poukázat na tradici tohoto sportu v České republice z pohledu rodin parašutistů, pro které tento sport nemusí být náročný pouze fyzicky a psychicky, ale i finančně. Práce se snaží odhalit například z jakých poměrů jsou čeští parašutisté, v jaké míře se tomuto sportu věnují, zda se tímto sportem lze užít a jak tento sport ovlivnil jejich rodinný život a vnímání strachu.

Metodika

Pro zpracování této práce jsou použity metody sběru dat a informací. Zdrojem informací pro teoretickou část jsou odborné články, knihy, předpisy a závěrečné práce vztahující se k této problematice. Praktická část sběru dat je získána jak z kvantitativního, tak kvalitativního hlediska. Technikou sběru dat je dotazník, ve kterém jsou otevřené otázky, kde se může respondent k problematice volně vyjádřit, zároveň dotazník obsahuje i statistické údaje. Další technikou sběru dat je polostrukturovaný rozhovor, který má předem danou strukturu, ale umožňuje respondentovi volnost v odpovědi a zároveň tazatel může reagovat na odpovědi tázaného.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

parašutismus, rodina, generace, tradice, finance, rozpočet

Doporučené zdroje informací

JARVIE, Grant. Sport, culture and society: an introduction. 3rd edition. Londýn: Routledge, 2017. ISBN 978-113-8917-521.

KOPEČNÝ, Petr. Pozor, parašutisté! Vznik, vývoj a použití leteckých výsadků za 2. světové války. Praha: Merkur, 1993. Muži pro zvláštní úkoly. ISBN 80-703-2769-3.

NOVÁ, Jana, Jiří NOVOTNÝ a Oldřich RACEK. Management, marketing a ekonomika sportu. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2017. ISBN 978-80-2108-346-2.

POYNTER, Dan a Mike TUROFF. Parachuting: The Skydiver's Handbook. Para publishing, 2003. ISBN 978-15-6860-087-1.

ŘEPKA, Miroslav. Sportovní parašutismus. Praha: Naše vojsko, 1980.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Ing. Martin Slaboch, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Elektronicky schváleno dne 31. 1. 2019

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 02. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Fenomén parašutismu, jeho rodinná tradice a finanční náročnost" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Ing. Martinu Slabochovi, Ph.D. za cenné rady, spolupráci, inspiraci a jeho čas věnovaný této práci. Poděkování patří také všem respondentům, jež mi věnovali svůj čas a vyčerpávající odpovědi, především Martině Bednářové, která vždy a rychle odpovídala veškeré mé dotazy. Poděkování patří i mé rodině, partnerovi, kamarádům a kolegům.

Fenomén parašutismu, jeho rodinná tradice a finanční náročnost

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá sociálně kulturním fenoménem, kterým je v současné době i sport. Autorka se zaměřila na parašutismus, což je extrémní letecký sport. V první části je představen extrémní sport, sport z pohledu sociologů a psychologů a parašutismus včetně své historie, sportovních disciplín, situace v České republice a současných trendů, kterými jsou například tandemové seskoky a větrný tunel.

Druhá část bakalářské práce je, na rozdíl od první teoretické, částí praktickou. Zabývá se vlastním výzkumem, který byl proveden pomocí kvantitativního i kvalitativního šetření. Kvantitativní výzkum byl proveden pomocí dotazníků s otevřenými otázkami, na které odpověděla širší skupina parašutistů. Respondenti odpovídali na otázky týkající se vzdělání, povolání, parašutistických předků, strachu a nárustu komercializace tohoto sportu. Kvalitativní výzkum proběhl technikou rozhovorů, které byly polostrukturované. Pro rozhovory byli osloveni informátoři s parašutistickou rodinnou tradicí. V rozhovorech se informátoři podělili o informace o své rodině, povolání, parašutistické kariéře, finanční náročnosti, mateřství i budoucnosti tohoto sportu.

Klíčová slova: finance, náročnost, parašutismus, podpora, povolání, předci, rodina, tradice

The phenomenon of skydiving, its family tradition and financial difficulty

Abstract

The bachelor thesis is focused on social cultural phenomenon, which is sport. The author focused on skydiving, which is extreme aerial sport. The first part introduces extreme sport, sport from the point of view of sociologists and psychologists and skydiving with its history, disciplines, the situation in the Czech Republic and current trends such as tandem jumps and wind tunnel.

The second part of the bachelor thesis is practical part. It is focused on own research which used quantitative and qualitative methods of research. The quantitative part of the research is based on questionnaires. Respondents filled up questionnaires with information about their education, profession, skydiving ancestors, fear and commercialization of this sport. Qualitative research was conducted through interviewing techniques, which were semi-structured. Interviewees were approached by informers with a skydiving family tradition. For the interviews were asked informers who shared information about their family, profession, skydiving career, financial difficulty, maternity and the future of this sport.

Keywords: ancestors, difficulty, family, finance, profession, skydiving, support, tradition

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	10
3 Literární rešerše	12
4 Teoretická východiska	15
4.1 Extrémní sporty	15
4.2 Sociologie sportu.....	16
4.3 Psychologie sportu	17
4.4 Parašutismus.....	18
4.4.1 Historie parašutismu	18
4.4.2 Sportovní disciplíny.....	22
4.4.3 Větrný tunel	25
4.4.4 Tandemový seskok	26
4.4.5 Finanční náročnost parašutismus	27
4.4.6 Parašutismus v Čechách.....	29
4.4.7 Osobnosti parašutismu	32
4.4.7.1 Jaroslav Jehlička.....	32
4.4.7.2 Jiří Gečnuk.....	36
5 Vlastní práce	38
5.1 Analýza zpráv o průzkumu bezpečnosti	38
5.2 Dotazníkové šetření.....	41
5.3 Rozhovory s parašutisty	48
6 Výsledky výzkumu	60
6.1 Zprávy o průzkumu bezpečnosti	60
6.2 Dotazníkové šetření.....	61
6.3 Rozhovory s parašutisty	62
7 Závěr.....	64
8 Seznam použitých zdrojů	66
8.1 Knižní zdroje.....	66
8.2 Internetové zdroje.....	67
9 Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh	69
10 Přílohy	71

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá sociálně kulturním fenoménem, kterým je v současné době i sport. Fenoménů dnešní doby je hned několik, jedná se především o společenské fenomény, které mohou být pro společnost přínosné nebo naopak. Fenoménem může být událost, jev nebo osobnost, například i tetování, osobní vzhled, korektnost, zdravý životní styl, ekologie nebo káva. Čechům je často přisuzován fenomén houbaření, kdy se s příchodem konce léta, tedy houbařské sezóny, vydávají do lesů pro své úlovky. Sport je v moderní podobě provozován posledních přibližně 150 let. Během posledních 100 let se velmi výrazně změnil a získal na popularitě. Jednoznačnou definici sportu nelze přesně určit, pro někoho může být zábavou, útekem od všedního dne, životním stylem nebo obživou. Tato práce se zaměřuje na jeden konkrétní extrémní letecký sport, kterému se po celém světě věnuje mnoho jedinců. Jedná se o parašutismus. Česká republika má ve světě parašutismu dobré jméno, ale ne každý ví, že právě Češi mají nejvíce titulů Mistrů Evropy ze všech evropských států a medaile z mistrovství světa počítají na desítky. Důvodem pro zvolení tohoto tématu je několikaletý zájem autorky o tento sport. Předmět příbuzenské systémy donutil autorku nad zamyšlením se ohledně tohoto sportu i z trochu jiné stránky.

Práce se snaží přiblížit extrémní sporty a sport ze sociologického a psychologického pohledu, dále popisuje parašutismus, včetně jeho historie, sportovních disciplín, finanční náročnosti a moderních trendů, kterými jsou například větrný tunel a tandemové seskoky. V práci je také popsán český parašutismus a jeho osobnosti, včetně světového rekordu z roku 1957. V praktické části práce jsou zpracovány výsledky vlastního výzkumu české parašutistické komunity, který se zaměřoval na tradici tohoto sportu v jednotlivých parašutistických rodinách. Data byla získána od českých parašutistů, kteří byli osloveni pomocí dotazníků a rozhovorů. Dotazníkové šetření se zabývalo otázkami, z jakých poměrů pocházejí čeští parašutisté, finanční náročností a tradicí tohoto sportu. Pro rozhovory byli vybráni informátoři, o kterých autorka věděla, že se v jejich rodině parašutismus provozuje po více generací. Rozhovory byly zaměřeny na předky oslovených parašutistů, ale také na otázky týkající se vlivu mateřství na sportovní kariéru a současné trendy tohoto sportu.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této práce je zjistit a současně poukázat na tradici parašutismu v České republice, kterému se věnuje mnoho Čechů na světové úrovni. Práce se zaměřuje na jednotlivé rodiny parašutistů a jejich rodinnou tradici v tomto sportu. Účelem práce bylo prozkoumat parašutistickou komunitu v České republice nejen z pohledu sportovního, ale i ekonomického, sociálního a rodinného. V bakalářské práci budou zodpovězeny otázky: z jakých poměrů pochází čeští parašutisté, jak je pro ně tento sport finančně a psychicky náročný, jak se k tomuto nepřilíš známému sportu dostali, zda je tento sport v jejich rodině provozován po více generací a také zda by si přáli, aby v tomto sportu pokračovali i jejich potomci.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretická východiska a vlastní práci. Informace pro teoretická východiska byly zpracovány z knižních zdrojů, odborných článků, předpisů a závěrečných prací vztahujících se k této problematice.

Vlastní práce je zpracována jak kvantitativním, tak kvalitativním typem výzkumu. Byla využita metoda dotazníků a rozhovorů. Dále také analýza statistických dat, kdy autorce byly poskytnuty zprávy z Úřadu pro civilní letectví od Mezinárodní letecké federace. Tato data byla analyzována a poskytla přehled o roli České republiky v parašutistickém světě.

Dotazníkové šetření umožnilo snadno získat informace od širší skupiny parašutistů v České republice. Dotazníky byly šířeny pomocí sociálních sítí, samotný dotazník byl vytvořen na webové stránce vypln.to.cz. Dotazníky měly, s výjimkou identifikačních otázek, otevřené odpovědi, aby se respondenti mohli volně vyjádřit. Odpovědi respondentů byly zpracovány písemně a graficky. Pro dotazníkové šetření byly stanoveny hypotézy, které byly potvrzeny či vyvráceny. První hypotézou bylo, zda je parašutismus provozován lidmi, u kterých se očekávají vyšší příjmy. Pro tuto hypotézu byly stanoveny otázky: „Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?“ a „Jaké je Vaše povolání?“ S touto hypotézou souvisí i následující hypotéza, zda jsou finance hlavním faktorem ovlivňujícím intenzitu seskoků. Další hypotézou bylo, zda mají oslovení parašutisté předky, kteří se tomuto sportu také věnovali a jestli právě oni byli důvodem, proč se sami začali věnovat tomuto sportu. Pro tuto hypotézu byly stanoveny otázky: „Byl některý Váš předek parašutista?“ a „Jak jste se dostal k parašutismu?“

Další metodou byl polostrukturovaný rozhovor. Pro rozhovory byly stanoveny základní otázky, které byly rozváděny a konstruovány pro daného dotazovaného individuálně. Před stanovením otázek pro rozhovory byla položena výzkumná otázka a její podotázky:

- Je parašutismus rodinnou tradicí pro české parašutisty?
- Ovlivnilo mateřství parašutistkám jejich kariéru v tomto sportu a naopak?
- Je v zájmu parašutistů podporovat v tomto sportu i své potomky a byli sami podporováni?
- Vnímají tento sport jako finančně náročný?
- Jaký je vztah mezi klasickými a moderními disciplínami a názor na narůstající komercializaci tohoto sportu v současné době?

Rozhovory proběhly s parašutisty, kteří mají parašutismus jako rodinnou tradici, případně se parašutismu věnují několik generací. Osloveno bylo celkem 5 parašutistů, kteří souhlasili s poskytnutím rozhovoru. Rozhovory se uskutečnily osobně, telefonicky, pomocí sociálních sítí a e-mailové komunikace v průběhu února 2019. Informátoři souhlasili s uvedením křestních jmen. Získané odpovědi od informátorů byly analyzovány a použity pro výstup práce. V bakalářské práci bylo využito internetových zdrojů pro získání aktuálních informací.

3 Literární rešerše

Aleš Sekot je český sociolog působící na brněnské univerzitě zabývající se například i sociologií sportu, které věnoval několik svých knih. Kniha **Sociologie sportu** nabízí pohled do sociálního světa sportu. Dále přehledně popisuje jednotlivé teoretické přístupy a oblasti, kterých se tato problematika týká. Autor představuje moderní sport jako instituci plně integrovanou do soudobé společnosti a kultury. Sport je zde nahlížen jako široký, sociálně konstruovaný fenomén. Autor popisuje problémy mezi sportem a lidskou společností.¹ V knize **Sociologické problémy sportu** autor poukazuje na aktuální problémy prudce se rozrůstající oblasti nejen sociologie. Sport je v této knize pojímán jako významný sociálně kulturní fenomén, který přirozeně vstupuje do studia klíčových problémů sociologie. Kniha je rozdělena na několik částí, které se věnují jednotlivým problematikám, jako například socializace, globalizace, násilí, genderová vyváženost, předsudečnost, ale také budoucnost sportu. V první části knihy autor popisuje silně medializovaný závod v běhu na lyžích na pražských Hradčanech, propojení různorodých odvětví a problémy s tímto závodem spojené. Nejobsáhlejší kapitola se věnuje sportu a socializaci, ve které popisuje různé formy sportu a jeho dělení včetně výhod a nevýhod, např.: rekreační a vrcholový. Vrcholový sport se neřadí do běžného sociologického kontextu na rozdíl od toho rekreačního. Sport může být chápán jako statusový symbol životního stylu. Část knihy je věnována rituálům, které bezesporu ke sportu také patří, které autor barvitě popisuje. Globalizace je také sociologickým problémem nejen ve sportu, v knize je uveden zjednodušený model tohoto rozsáhlého problému v rámci sportu. Problém je představen například i z ekonomické stránky. Se sportem je spojeno i násilí a deviantní chování, a to jak aktivním, tak pasivním. Autor se z velké části věnuje násilí v rámci pasivního sportu, tedy diváků, především fotbalových. Dále jsou v knize rozebírány ideály fair-play, šikana ve sportu nebo doping, včetně mediálních hvězd s těmito tématy spojenými. V poslední části knihy se autor zamýšlí nad budoucností sportu a jeho postavením v soudobé kultuře, popisuje vývoj sportu za posledních sto let. Autor

---

¹ SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006. ISBN 978-80-7315-132-4.

se zaměřuje na nespportovní články o sportovních hvězdách, olympijské hry z roku 2008, reprezentanty a probouzení nacionalismu díky sportu. Autor v knize představuje své vlastní názory, které nejsou vždy korektní.²

Knihu Miroslava Řepky **Sportovní parašutismus**, která byla vytvořena několikačlennou skupinou parašutistů Svazarmu, lze považovat za neoficiální českou učebnici parašutismu, která popisuje tehdejší teoretické poznatky a problematiku jednotlivých sportovních disciplín parašutismu. V této knize jsou podrobně popsány tradiční disciplíny parašutismu, například přesnost přistání na padáku, individuální akrobacie nebo skupinová akrobacie. Autor se věnuje i psychologii a tělesné přípravě parašutistů na seskok. Část knihy je věnována zdravotní, která patří k nutným znalostem nejen parašutistů. Kniha se věnuje tehdejší používané padákové technice a přehledně popisuje výsledky československých parašutistů z mistrovství nejen domácích, ale i světových.³

Skotský profesor Grant Jarvie ve své knize **Sport, Culture and Society** poukazuje na nemožnost porozumění současné společnosti bez přihlédnutí ke sportu. Sport je součástí naší sociální a kulturní struktury, a tak má společenskou moc. Mimo společenskou moc má sport ještě obchodní moc, která ho činí důležitým celosvětovým prvkem. Sport je využíván pro dobré věci, ale i ty špatné. Tato kniha je zajímavou, komplexní a čtenáři přístupnou učebnicí, která představuje studium společnosti, kultury a sportu. Autor představuje základní sociologické teorie, které vnímají sport jako společenský fenomén. Kniha je rozdělena do několika kapitol, které se věnují jednotlivým problematikám, jako např.: sport a globalizace, média, tělo a zdraví, životní prostředí nebo rozvoj. Jde o současně nejrozsáhlejší úvod do sociálně-kulturní analýzy.⁴

V knize **Otrokem parašutismu** autor Miloš Jurča poutavě popisuje svou mnohaletou parašutistickou kariéru. Autor popisuje své začátky sportovního parašutisty, kariéru armádního výsadkáře i historii prostějovského letiště, které se mu stalo na dlouhá

---

² SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.

³ ŘEPKA, Miroslav. *Sportovní parašutismus*. Praha: Naše vojsko, 1980. Svazarm.

⁴ JARVIE, Grant. *Sport, culture and society: an introduction*. 3rd edition. Londýn: Routledge, 2017. ISBN 978-113-8917-521.

léta druhým domovem. Autor popisuje dobu od 60. let minulého století. V průběhu knihy zaznamenává vývoj parašutismu jako takového, ale také používané techniky jak padákové, tak letecké. Autor popisuje tehdejší stav v aeroklubech a Svazarmu. Jedna z kapitol je věnována celé rodině autora, ve které popisuje seznámení se svou současnou manželkou, zakládání rodiny a s tím spojené nesnáze a zanechání manželčiny parašutistické kariéry. V této kapitole autor popisuje i sportovní kariéru svého syna, který se stal úspěšným reprezentantem České republiky. Celá kniha je doplněna o dobové fotografie z autorova archivu. K dispozici je i elektronická verze knihy, která je doplněna o několik informací i v kapitole o rodině a také řada fotek, které jsou na rozdíl od tištěné formy knihy barevné.⁵

---

⁵ JURČA, Miloš. *Otrokem parašutismu: vzpomínky sportovního parašutisty*. Cheb: Svět křídel, 2001. Svět křídel. ISBN 80-852-8071-X.

4 Teoretická východiska

4.1 Extrémní sporty

Extrémní neboli adrenalinové sporty jsou lidmi vyhledávány především z důvodu vyšších vylučovaných dávek endorfinu, dopaminu a serotoninu do krve sportovce. Organismus na tento stav reaguje nejdříve napětím a následným uvolněním, dobrou náladou, pohodou a štěstím.⁶ Tyto sporty jsou spojeny s jistou dávkou nebezpečí a v případě, že dojde k chybě, mohou vést ke zranění, případně smrti. Není to ovšem spojeno s lehkomyšlností, duševní poruchou, exhibicionismem, ani nevážení si zdraví a života. Jde spíše o posouvání hranic lidských možností, nejen fyzických, ale i mentálních. Lidé vyhledávají tento druh sportu především pro vytržení z běžného stereotypního života, pro některé jde i o jistý druh meditace, během které jsou schopni odreagovat se a žít přítomností. Často v těchto sportech nachází osvobození. Může se jednat o způsob sebeuspokojení ve formě překonání sama sebe, posun kupředu na hranici svých možností. Extrémní sporty za poslední dobu získávají na oblibě a věnuje se jim stále více sportovců. Můžeme říci, že se jedná o vlnu posledních let. Mezi extrémní sporty se řadí například lezení po skalách bez jistícího lana, horolezectví, sjíždění divoké vody, potápění bez kyslíkové masky, jízda na kole v horách a seskoky padákem. Nutno podotknout, že většina extrémních sportů je statisticky méně nebezpečná než některé tradiční sporty. V České republice se extrémním sportům začalo věnovat více sportovců po roce 1989 a pádu komunistického režimu, vzhledem k tehdejšímu otevření se západnímu světu a možnosti cestovat.⁷

---

⁶ PAIN, Matt TG a Matthew A PAIN. Essay: Risk taking in sport. *The Lancet*. 2005, **366**, S33-S34. DOI: 10.1016/S0140-6736(05)67838-5. ISSN 01406736. Dostupné také z: <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0140673605678385>

⁷ PALMER, Catherine. The Selling of Risk in Extreme Sport. *The Australian Journal of Anthropology*. 2002, **13**(3), 323-336. DOI: 10.1111/j.1835-9310.2002.tb00213.x. ISSN 10358811. Dostupné také z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1835-9310.2002.tb00213.x>

4.2 Sociologie sportu

Sociologie sportu je sociologickou disciplínou, jejímž předmětem je sport zkoumán jako společenský jev. Zkoumá tedy vztahy mezi sportem a společností. Sport je v dnešní době kulturním fenoménem, jelikož v dnešní době již člověk jen „nepotřebuje“, ale také „chce“ a má spoustu možností. Sociologie sportu se zabývá několika klíčovými tématy a funkcemi sportu ve společnosti, které se pojí obecně s extrémními sporty a parašutismem.

Sport může být socializačním mechanismem a jelikož je socializace celoživotním interaktivním procesem, během které si osvojujeme postoje, hodnoty a jednání, jde tedy o jeden ze základních procesů a sport může být považován za faktor ovlivňující tento proces. V rámci vykonávání sportu se jedinec snaží ztotožnit s určitou skupinou lidí, vytvořit si vlastní identitu na základě toho s kým a jak tráví svůj volný čas, dále jej může motivovat k aktivitě a změně životního stylu. U extrémních sportů tomu není jinak, což potvrzuje výzkum City University v Londýně, který se zabýval zkušenostmi účastníků se extrémních sportů, při kterých se jedinec dostává do momentů, kdy je velmi zranitelný, a tak může docházet k vytvoření velmi silných sociálních vazeb se spoluúčastníky. V extrémních sportech se můžeme setkat s novými rituály a způsoby, pomocí kterých se sportovci odlišují od ostatních lidí.⁸

Sociologie sportu se dále zabývá pojmy, jako jsou gender, rasa, sociální příslušnost. Obecně sport je charakterizován spíše fyzicky zdatnými muži, v běhu spíše s tmavou barvou kůže, v tenisu naopak spíše se světlou barvou kůže. Sociální třída pak předurčuje sportovce například pro golf či jachting. Samozřejmě jsou i sporty, kde dominují naopak ženy. Vše zmíněné se opět vyskytuje i u extrémních sportů.

Dalším tématem sociologie sportu je autenticita. Ne vždy musí být autentičnost sportu pravdivá. Sport je omezen pravidly, autoritami a technologiemi. Dalším důležitým

---

⁸ WILLIG, Carla. A Phenomenological Investigation of the Experience of Taking Part in 'Extreme Sports'. *Journal of Health Psychology* [online]. 2008, 13(5), 690-702 [cit. 2019-01-06]. DOI: 10.1177/1359105307082459. ISSN 1359-1053. Dostupné z: https://www.academia.edu/4769666/A_Phenomenological_Investigation_of_the_Experience_of_Taking_Part_in_Extreme_Sports

prvkem je svoboda a tvořivost, která může být postupně přetvořena na povinnost. U extrémních sportů toto téma netvoří významnou složku, jelikož nebývají pravidly příliš svázány.

Se sportem je spojováno i deviantní chování ve formě násilí či dopingu. Deviantní chování je obecně chování porušující uznané společenské normy. Ve spojení s extrémními sporty můžeme mluvit spíše o potencionálním riziku, které je součástí vzrušení.⁹

Sport je v současné době velice silně ovlivněn masovými médii. Masová média a obecně medializace sportu má vliv na sport samotný, například sponzoring, sportovní osobnosti a události, sportovce i mediální příjemce například u televizních obrazovek. U extrémních sportů můžeme mluvit o mediálním fenoménu, kdy není výjimkou větší důraz na marketing a show než na samotný sportovní výkon.

Sport je spojován i s politikou a mocí, kdy stát podporuje provozování sportu a reprezentaci při mezinárodních událostech, s čím je spojena i globalizace, což je další ze sociálních procesů, který má na sport silný vliv. S tímto tématem je spojeno i posílení vlastenectví, a to jak při aktivním sportu, tak pasivním. Tato témata jsou pro parašutismus a obecně moderní sporty, mezi které se řadí právě ty extrémní, velice důležitá.¹⁰

4.3 Psychologie sportu

Psychologie sportu se zabývá dvěma základními tématy. Prvním je vliv sportu na psychiku člověka, kdy každý sport může mít jak pozitivní, tak i negativní vliv na osobnost a náladu sportovce. U extrémních sportů a parašutismu se jedná hlavně o překonávání strachu, posilování sebevědomí, učení se řešení stresových situací. Obecně se jedná o oprošťování se od starostí všedního dne. Dalším pohledem na tuto problematiku je ztráta hodnoty lidského života a mezilidských vztahů, pocitu úzkosti a strachu, které mohou být varovnými mechanismy lidského těla. Druhým tématem psychologie sportu je působení psychologických faktorů ve sportu, které se zaměřuje na lidskou determinaci, která člověka předurčuje pro některé sporty a úspěchy v nich, pomocí rysů

---

⁹ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.

¹⁰ SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006. ISBN 978-80-7315-132-4.

osobnosti. Silný vliv má i nálada člověka. Vzhledem k složitosti lidského faktoru a existenci názorů pro i proti potvrzení tohoto názoru, lze předpokládat o částečné pravdivosti. U extrémních sportů je otázkou, zda by měl být sportovec spíše klidný a vyrovnaný či naopak bez zábran a tzv. jdoucí do všeho po hlavě.¹¹

4.4 Parašutismus

Parašutismus je outdoorový adrenalinový sport, který se řadí mezi letecké sporty. Můžeme se setkat i s názvem *skydiving*, což je anglická alternativa, která se běžně používá po celém světě. Parašutismus je sport, při kterém se parašutista za pomoci padáku snese zpět na zem po opuštění letounu. Parašutismus je někdy zaměňován s paraglidingem, což je zcela odlišný sport. Provedení seskoku se skládá ze tří základních fází, kterými jsou volný pád, let na padáku a přistání. K provedení seskoku je zapotřebí nezbytného vybavení, čímž je padákový komplet, který obsahuje dva padáky, hlavní a záložní, uspořádané v postroji. Padákový komplet je vybaven bezpečnostním přístrojem, který je schopen aktivovat záložní padák v případě nouze. V současné době jsou využívány padáky typu křídlo. Kulaté padáky se využívají výjimečně. Parašutista je vybaven ochrannými prvky, helmou a brýlemi. Parašutista dále potřebuje pro seskok signalizátory výšky. Při seskocích jsou využívány pro vyšší bezpečnost dva různé typy, jeden optický, který má parašutista umístěný na ruce a druhý akustický, umístěný v helmě. Parašutistická sezóna se pohybuje mezi měsíci duben a listopad. Seskoky se provádějí z letadel, vrtulníků a horkovzdušných balonů. Seskok padákem se dá uskutečnit i z pevných objektů jako například budova, most, skály. Tyto druhy seskoků tvoří specifickou disciplínu zvanou BASE jumping.

4.4.1 Historie parašutismu

Počátky parašutismu sahají do dávné historie, ovšem nedá se mluvit o parašutismu, jaký známe v dnešní době. Poprvé se o zmírnění pádu pokoušeli Číňané již před 1000 let.

---

¹¹ TOD, David, Joanne Thatcher, Rachel Rahman. *Psychologie sportu*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2012. ISBN: 978-80-247-3923-6.

Na císařském dvoře se pokoušeli o zmírnění pádu ze skály pomocí velké zaoblené plochy, která připomínala deštník a byla zkonstruována z rákosu. Jednalo se o zábavu.

První myšlenkou o padáku se zabýval italský renesanční umělec a vynálezce Leonardo da Vinci a v roce 1485 nakreslil a popsal první padák. Da Vinciho padák měl mít tvar pravidelného čtyřbokého jehlanu, jeho konstrukce měla být dřevěná a potažená plátnem. Tento návrh padáku zůstal pouze na papíře a za da Vinciho života nebyl zkonstruován.¹² Až v červnu roku 2000, tedy více než po 500 letech, se tento padák odhodlal zkonstruovat a vyzkoušet anglický parašutista Adrian Nicholas v jižní Africe. Model byl zhotoven přesně podle nákresů a dobových materiálů. Parašutista byl vynesena horkovzdušným balonem, pod kterým byl zavěšen, do výšky 3 000 m n. m. a po odpojení od balonu klesal na da Vinciho padáku. Ve výšce 600 m n. m. se parašutista odpoutal od konstrukce a otevřel svůj padák. Přistání bylo z bezpečnostních důvodů provedeno na moderním padáku, jelikož dřevěná konstrukce da Vinciho padáku byla těžká a mohla by parašutistu poranit.¹³ Od dob da Vinciho se vývoj padáku na dlouhá léta zastavil.

Vývoj padáku se po sto letech přesunul do Benátek, kde se o jeho konstrukci pokusil matematik Fausto Veranzino a v roce 1595 uskutečnil několik seskoků z tamní věže na svém modelu, který nazýval „brzdící pádu“. Vývoj se dále přesunul do srdce Francie, do Paříže, kde francouzský fyzik Louis Sebastian v roce 1783 uskutečnil seskok z věže observatoře na padáku vlastní konstrukce, který již byl nazýván „*parachute*“. Toto pojmenování vzniklo z řeckého slova *para*, v překladu proti, a francouzského *chute*, v překladu pád. Z tohoto pojmenování se odvíjel název parašutismus. Další vývoj padáku je spojen především s balonovým létáním, kde má plnit záchranou funkci při havárii balonu. Francouzští vzduchoplavci se velice významně podíleli na vývoji padáku a můžeme je dokonce nazvat prvními parašutisty. Od roku 1785 provádí své pokusy se zvířaty vzduchoplavec Jean Pierre Blanchard, který se po úspěšných pokusech sám snesl k zemi na padáku v roce 1783. V roce 1797 se k zemi na padáku snesl Andre Jacques Garnerin.

---

¹² KREBS. *Groundbreaking Scientific Experiments, Inventions, and Discoveries of the Middle Ages and the Renaissance*. Londýn: Greenwood press, 2004. ISBN 0-313-32433-6.

¹³ KUIPER, Kathleen. *Leonardo da Vinci's parachute* [online]. [cit. 2019-01-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Leonardo-da-Vincis-parachute-1704849#ref1092031>

Použité padáky byly kruhové ovšem vzduch, který nabíraly, byl stlačován a způsoboval silné oscilace. Tento problém byl vyřešen o pár let později velice jednoduchým krokem. Do padáku byla vytvořena díra, kterou mohl vzduch unikat a tím byly odstraněny nežádoucí oscilace. V roce 1804 měl padák již podobu kulatého padáku bez dřevěné kostry, který známe dodnes.¹⁴ Tento typ padáku byl stále zdokonalován. Do této doby se jednalo o padáky, které byly otevírány nuceně, bez vlivu parašutisty. Významný přelom přišel až po dalších sto letech.

Začátkem 20. století začínají létat první letadla a padák slouží dále jako záchranný prvek v případě leteckých nehod. V roce 1911 přichází se svým vynálezem italský vynálezce Pino a získává na něj patent. Tento padák si otevírá sám parašutista zatažením za provaz během volného pádu. Hlavním pokrokem byl způsob otevírání zabaleného padáku. Parašutista nejdříve aktivuje malý padáček, který se naplní vzduchem a dále vytáhne z obalu nosný padák. Tento přelomový nápad se používá dodnes.

Prvním parašutistou, jenž vyskočil z letadla, byl Američan Grant Morton, který seskočil koncem roku 1911 z letícího letadla nad Kalifornií. V roce 1913 vyskočila z letadla a na padáku přistála první žena, Tilly Broadwichová.¹⁵ Vývoj letectví, a s tím i padákové techniky, nezahálel ani v Rusku. Gleb Jevgenevič Kotělnikov stál za vývojem kulatého záchranného padáku, který byl využíván i jako brzdící prostředek. Od roku 1917 jsou piloti vybavováni záchranným padákem. Koncem 20. let bylo již jasné, že padáky nebudou sloužit pouze jako záchranný prvek, ale budou se cíleně využívat. Od 30. let se objevovaly náznaky pro sportovní využití padáků. Válečné období posunulo vývoj nejen padákové techniky silně kupředu. Po skončení první světové války vznikají výsadková vojska. Poprvé proběhl hromadný výsadek vojsk v době války Sovětského svazu a Finska v zimě 1939–1940 sovětskou stranou.¹⁶

V dobách Protektorátu Čechy a Morava se první jednotka československých výsadkářů zrodila v roce 1944 pod názvem Druhá československá paradesantní brigáda. Od tohoto roku vznikaly snahy o sportovní parašutismus na našem území. Nejdříve pod

---

¹⁴ MRÁZEK, Josef a Miroslav PELC. *Vzdušné výsadky*. Praha: Naše vojsko, 1961. Velká vojenská knihovna.

¹⁵ PAŠEK, Petr. *Neklidná obloha: historie parašutismu stará pět tisíc let*. Praha: Naše vojsko, 1970. Mars.

¹⁶ MRÁZEK, Josef a Miroslav PELC. *Vzdušné výsadky*. Praha: Naše vojsko, 1961. Velká vojenská knihovna.

záštitou organizace Sokol s pomocí armády a dále pod největší organizací, která sdružovala zájemce o celou řadu sportů, Svaz pro spolupráci s armádou neboli Svazarm, který fungoval od roku 1951 a v tehdejší době byl jedinou možností, jak se tomuto sportu věnovat. Armáda zajišťovala technické vybavení i instruktory. Po válečném období šel vývoj kupředu a v Evropě a USA projevíli zájem o parašutismus i civilisté. Mezinárodní letecká federace (*FAI - Fédération aéronautique internationale*) uznala parašutismus jako sport a první mistrovství světa v disciplíně přesnosti přistání se uskutečnilo v roce 1951 v jugoslávském Bledu.¹⁷

Obrázek 1 Poštovní známky vydané k prvnímu mistrovství světa¹⁸

Poslední velký zlom přichází v 60. letech, kdy Američané vynalézají a testují padáky pro návrat kosmických modulů. Dále je konstruován zcela přelomový typ padáku. Padák již nemá kulatý tvar, ale připomíná spíše křídlo. Tento moderní typ padáku má významně odlišné vlastnosti. Padák má dopřednou rychlost, lze ho jednoduše a přesně ovládat a brzdit. První padák tohoto typu byl americké výroby a nesl název *Strato-Star*, který byl ve výrobě od roku 1975. Běžně se začíná používat od 70. let v armádě. Od této doby můžeme mluvit i o sportovním parašutismu. V Čechách se padák typu křídlo vyrábí od roku 1979. Prvním českým typem byl padák PTCH-10, který byl celosvětově velice úspěšný. Dnešní padáky mají stále typ křídla, ty kulaté jsou již spíše historickou raritou.

---

¹⁷ FOURNY, Denis. *Encyklopedie sportu: svět sportu slovem i obrazem*. Praha: Fortuna Print, 2003. ISBN 80-732-1079-7.

¹⁸ Yugoslavia, 1951: Parachoute Bled. In: *JF Stamps* [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://jf-stamps.dk/en-GB/lot/14499/yugoslavia-1951-parashoute-bled-2-ex>

Ty dnešní se od předešlých liší hlavně použitými materiály, které jsou pevnější, lehčí, odolnější a nepropouští vzduch.¹⁹

4.4.2 Sportovní disciplíny

V dnešní době dělíme parašutistické sportovní disciplíny na dvě velké skupiny. První skupinou jsou disciplíny, které vznikaly společně s vývojem parašutismu a padákové techniky. Tyto disciplíny můžeme nazývat jako tradiční neboli klasické. Mezi klasické disciplíny se řadí nejstarší disciplíny, kterými jsou přesnost přistání a individuální akrobacie. Ke klasickým disciplínám se ještě postupem času přidala skupinová akrobacie. Tyto tři disciplíny tvoří základ pro sportovní parašutismus.

Druhou skupinu tvoří již disciplíny moderního parašutismu, které se vyvinuly z těch klasických během posledních dvaceti let. Za vývoj těchto disciplín může výrazný technologický posun v oblasti vybavení parašutistů a zároveň chuť parašutistů posouvat své hranice, objevovat nové a zábavné možnosti. Tento druh disciplín se odehrává za volného pádu nebo na menších a výkonnějších padácích.

Přesnost přistání se řadí mezi klasické disciplíny. Jedná se o nejstarší disciplínu sportovního parašutismu, která se vyvinula společně se sportovním parašutismem po 2. světové válce. Původně šlo o porovnávání kvality výcviku bojových jednotek a jejich přistání ke stanovenému cíli. O dosažení tohoto cíle se snaží i sportovní parašutisté. Jedná se o seskok z malé výšky a parašutista krátce po opuštění letadla otevírá padák. Následně se parašutista letící na padáku snaží přistát na vyznačený cíl. Tato disciplína se nejprve prováděla na kulatých padácích, které byly téměř neovladatelné.

Novou dimenzi získala tato disciplína v roce 1975 s vynalezením padáku typu křídlo, který je na rozdíl od kulatých padáků velice jednoduše a přesně říditelný. Po roce 1975 se na novém typu padáku dosahovalo mnohem přesnějších výsledků. V současné době je již normou výskok z 1 000 metrů nad terénem a změkčené doskočiště o průměru 5 metrů. Parašutisté, vybavení speciálním padákem určeným na tuto disciplínu, se snaží trefit elektronický terč o průměru 2 cm, který symbolizuje nulovou penalizaci. Parašutista musí vynikat ve znalostech řízení padáku, ale i meteorologických podmínek. Jde o divácky

---

¹⁹ ŘEPKA, Miroslav. *Sportovní parašutismus*. Praha: Naše vojsko, 1980. Svazarm.

velice atraktivní disciplínu, jelikož divák může sledovat výkony parašutistů na vlastní oči. Čeští parašutisté patří v této disciplíně ke světové špičce.

V kombinaci přesnosti přistání a dalších neparašutistických disciplín vznikla disciplína zvaná para-ski, což je kombinace přesnosti přistání a obřího slalomu.

Individuální akrobacie je druhou nejstarší disciplínou klasického parašutismu. Jde o disciplínu prováděnou za volného pádu. Stejně tak jako disciplína na přesnost přistání i tato prošla postupným vývojem. Z počátku se jednalo o hodnocení udržení prsní polohy, postupně se přidaly otáčky a salta a vznikl komplex figur. Během volného pádu se snaží parašutista provést předem stanovená salta a otáčky. Hodnocena je preciznost a rychlost provedené sestavy. Výskok je stanoven na 2 200 metrů nad terénem a pro provádění sestavy je časový limit 16 vteřin. Po výskoku se snaží parašutista dosáhnout co nejvyšší pádové rychlosti, která se pohybuje i přes 250 km/h. Po dosažení maximální rychlosti parašutista předvádí předem stanovenou sestavu neboli komplex figur. Komplex figur se sestává z figur, kterými jsou 360° horizontální otáčky doprava a doleva a salto vzad, z čehož každá figura je prováděna dvakrát a sestava je vylosována před prováděným seskokem. Parašutistův výkon je hodnocen ze země za pomoci dalekohledu. Za chyby v provedení sestavy, jako jsou odchylky od horizontální a vertikální osy, jsou přidělovány trestné vteřiny.

Skupinová akrobacie již nepatří mezi klasické disciplíny, ale spolu s přesností přistání a individuální akrobacií je jednou z nejstarších. S postupem času a rozvojem technologií se volný pád stal fenoménem v parašutismu. Skupinová akrobacie se vyvinula z individuální akrobacie. V této disciplíně se již nehodnotí výkon jednotlivce, ale spolupráce skupiny nejčastěji čtyř sportovců. Sportovní tým je složen ze čtyř spolupracujících parašutistů a jednoho kameramana. Kameraman je nezbytným členem týmu, který má na helmě připevněnou kameru a dokumentuje výkon kolegů během seskoku. Z tohoto videozáznamu je tým hodnocen. Parašutisté, ve speciálních kombinézách, se za volného pádu snaží v horizontální poloze ze svých těl chytáním za nohy a ruce sestavit předem vylosované obrazce. Tým, který provedl v pracovním čase nejvíce změn, vyhrává. Při samotných závodech se tato disciplína skáče obvykle z výšky 3 500 metrů nad terénem a pracovní čas je 35 vteřin. Sestava, která bude týmem prováděna, je losována před seskokem na každé kolo zvlášť. Soutěžních kol je zpravidla osm.

Během posledních let se výrazně zvýšila úroveň skupinové akrobacie díky větrnému tunelu, což je simulátor volného pádu. Ve větrném tunelu sportovci trénují ale i závodí. Trénink ve větrném tunelu je mnohem intenzivnější a účinnější. Velkou výhodou je i eliminace nebezpečí a v přepočtu na pracovní čas nižší finanční i časovou náročnost. Ovšem větrný tunel je pouze částí z celkového tréninku. Závodí se i v osmičlenných a šestnáctičlenných týmech. Dále se také provádí seskoky velkých sestav, ty se provádějí z vyšších výšek a parašutisté se snaží o sestavením předem určeného obrazce. Tyto seskoky se uskutečňují pro radost parašutistů a překonávání rekordů.

Skupinová akrobacie se neprovádí pouze za volného pádu. Moderní disciplínou je skupinová akrobacie na otevřených padácích, při které se parašutisté snaží provést sestavu na otevřených padácích. Parašutisté tak musí na vysoké úrovni ovládat padák, který je speciálně upraven pro tuto disciplínu a umožňuje tak rychlé změny klesání a rychlosti letu, jinak může dojít k fatálním nehodám. Týmy pracující na otevřených padácích jsou čtyřčlenné nebo osmičlenné. Tato disciplína se dále dělí na dvě disciplíny. První disciplínou je formace, při které se hodnotí počet provedených sestav parašutistů ve stanoveném čase. Druhou disciplínou je sekvence, při které se hodnotí kolikrát se stihne vyměnit horní parašutista se spodním parašutistou, kdy celá sestava je uspořádána v tzv. žebříku, což spočívá v kontaktu parašutisty s padákem parašutisty pod ním.

Disciplína volné létání neboli *freely*, je jednou z nejmladších a zároveň v posledních letech nejpopulárnější moderní disciplínou u sportovních parašutistů. Provádí ji buď jednotlivec nebo skupina parašutistů. Hlavním rozdílem je poloha parašutisty při volném pádu, která se z horizontální změnila ve vertikální, což znamená, že parašutista padá k zemi například hlavou dolů nebo nahoru, vestoje či vsedě. Udržení této polohy je velmi náročné. Závodní týmy tvoří dvojice nebo čtveřice a v tréninku nechybí pozemní příprava, mnoho seskoků a hodin ve větrném tunelu. Do týmu opět patří i kameraman, který má na helmě připevněnou kameru a zaznamenává výkon týmu. K dokonalému zvládnutí figur je třeba pochopit základy aerodynamiky letu či pádu lidského těla. Hodnotí se technická obtížnost, preciznost, kreativita a choreografie. Seskoky se provádějí z výšky 4 000 metrů nad terénem a parašutisté dosahují rychlosti přes 250 km/h.

Volná akrobacie neboli *freestyle* je moderní disciplínou, která je přezdívána jako balet či gymnastika ve vzduchu. Jde o jednu z nejnáročnějších disciplín za volného pádu. Parašutisté předvádí během volného pádu sestavu, která se odehrává jak v horizontální,

tak i vertikální rovině. Této disciplíně se věnují převážně ženy. Za volného pádu předvádí jak gymnastické, tak i taneční prvky. Celou sestavu opět natáčí kameraman, který může značně ovlivnit výsledný videozáznam i svým pohybem a polohou vůči sportovci. Pro kameramana jsou tyto seskoky velmi náročné, protože sportovec velmi rychle mění svou rychlost. Hodnotí se preciznost provedení, samotná náročnost sestavy, technické zvládnutí figur a celkový estetický a umělecký dojem.

Přistávání na rychlých padácích neboli *swooping* je další moderní disciplínou, která vznikla díky technologickému vývoji v konstrukci padáků a používaných materiálů, ze kterých je padák ušitý. Soutěžní padáky mají běžně plochu menší než deset metrů čtverečních. Díky konstrukci a malé plošné velikosti létají tyto padáky velmi rychle, což je důležitou složkou této disciplíny. Pilotování tohoto typu padáku je velice náročné. Pro dosažení maximální rychlosti padáku parašutista provádí nízko nad zemí agresivní otočku, díky které prudce ztrácí výšku a tím získává vysoký vztlak, který umožní padáku letět několik desítek metrů vodorovně se zemí, padák dosahuje rychlosti i 140 km/h. I v této disciplíně se soutěží ve třech dalších disciplínách, kterými jsou přesnost přistání, maximální vzdálenost uletěná na padáku a maximální rychlost. Tato disciplína je velice divácky atraktivní, protože jí divák může vidět na vlastní oči a provádí se ve vysokých rychlostech, pro zpestření se závody konají nad vodní hladinou. Jde o velmi riskantní disciplínu, která si v posledních letech vyžádala několik životů.

4.4.3 Větrný tunel

Větrný tunel, který je také nazýván aerodynamickým, nebo trenažérem volného pádu, je technologie, pomocí které je vzduch vháněn do vertikální letové komory v potřebné rychlosti pro možnost tréninku volného pádu téměř na povrchu země. Ve větrném tunelu tak lze trénovat všechny disciplíny, které se odehrávají za volného pádu. Díky větrnému tunelu se dá parašutismus provozovat po celý rok ve stálých podmínkách. V několika disciplínách se soutěží i ve větrném tunelu. Tyto soutěže se uskutečňují především v zimních měsících, kdy neprobíhají soutěže v běžném parašutismu, tedy seskoky z letadla. Ve větrném tunelu se pořádají závody v moderních disciplínách např. skupinová akrobacie, volné létání, volná akrobacie.

V pražských Letňanech se nachází jediný větrný tunel v České republice. Letňanská letová komora větrného tunelu je prosklená, v průměru má 4,3 metru a celkovou výšku

14 metrů. Vzduch zde dosáhne rychlosti až 270 km/h, což je rychlost odpovídající hurikánu a od tohoto faktu je odvozen i jeho název *Hurricane Factory*. Létat ve větrném tunelu může kdokoli zdravý a starší 5 let. V roce 2015 hostila Česká republika historicky první Mistrovství světa Mezinárodní letecké federace FAI v létání ve větrném tunelu (*1st FAI World Indoor Skydiving Championship*). Jelikož disciplíny ve větrném tunelu získávají na oblibě a jejich úroveň je vysoká, mohl by se *indoor skydiving* (parašutismus provozovaný ve větrném tunelu) dostat na letní olympijské hry 2024, které se uskuteční v Paříži, kde jsou pro tento sport ideální podmínky, jelikož v Paříži se nachází jeden z nejmodernějších větrných tunelů v Evropě a také díky kořenům parašutismu právě ve Francii.

4.4.4 Tandemový seskok

Tandemový seskok není sportovní disciplínou parašutismu. V současné době se jedná o velice populární možnost vyzkoušet si parašutismus, včetně volného pádu a letu na padáku, a to vše pod vedením zkušeného tandempilota. Tandemového seskoku se může zúčastnit téměř kdokoliv, až na pár zdravotních omezení jako jsou např. onemocnění kardiovaskulárního systému. Tandempilot se o svého pasažéra stará již na zemi, kde pasažér dostává krátké školení a potřebné informace o průběhu seskoku. Následně pasažér obdrží kombinézu a tandempilot ho ustrojí do speciálního postroje, kterým je pasažér připoután po celou dobu seskoku k tandempilotovi a padákovému kompletu. Tandemový seskok se běžně provádí z výšky 4 000 metrů nad terénem. Pasažér může zažít téměř minutový volný pád rychlostí 200 km/h a přibližně 10 minut letu na padáku. Pro tandemové seskoky se musí využívat speciálně upravený padák, který má větší plochu, a tak snese velkou zátěž, je snadno ovladatelný a obohacen o několik bezpečnostních prvků. Tandempiloti jsou zkušenými parašutisty a prochází speciálním a náročným výcvikem. Cena za tandemový seskok ze 4 000 metrů nad terénem se pohybuje okolo 4 000 Kč, příplatky jsou za videozáznam a fotografie, ale také za nadměrnou váhu.

Tandemové seskoky jsou využívány i v armádě. Díky tandemovým seskokům se parašutismus dostal blíže k veřejnosti a přilákal několik nových sportovců. Bohužel s nárůstem zájmu o tandemové seskoky se na několika letištích značně ztížily podmínky pro sportovní parašutismus z důvodu kapacity letadla.

4.4.5 Finanční náročnost parašutismus

Jednou z lidských aktivit, která dosáhla globálního rozšíření a dnes významně ovlivňuje ekonomiku, politiku i vztahy mezi národy, je sport. Sport jako takový má velmi důležitý přínos pro společnost, je označován jako veřejně prospěšný statek. Sport má pozitivní vliv na společnost například jako snaha o aktivní a zdravý životní styl obyvatelstva, osobní rozvoj a výchovný faktor mladistvých, také ale z ekonomického hlediska. S vývojem a vyšším zájmem společnosti o sport se stal i sport součástí ekonomiky. V rámci sportu můžeme sledovat ekonomické ukazatele jako například spotřeba, investice a zisk. Zájem o sport může být jak aktivní, tak pasivní. Pasivním sportem rozumějme například sledování sportu na vrcholové úrovni, kterému v poslední době masivně stoupla obliba, a tak vznikl sportovní průmysl. Se sledováním sportovních výkonů vzniklo i nové odvětví turismu zvané sportovní turistika, kdy se divák vydá za sportovním zážitkem, a tak vynaloží své finance na cestu, vstupenku, stravu a případně i ubytování.²⁰

Aeroklub České republiky je neziskovou celostátní organizací, která má za úkol vytvářet společně s dalšími leteckými sportovními organizacemi podmínky pro rozvoj jejich činnosti a také koordinovat všechny aktivity svých samostatných organizačních článků. Cílem Aeroklubu České republiky je např.: sdružování klubů a jednotlivců se zájmem v leteckých sportech, zajišťování reprezentace v leteckých sportech nebo pomáhat získávat prostředky v rámci dotační politiky pro členské organizace. Dále také zastupuje své členy ve vztahu vůči státním institucím a organizacím. Mezi členské organizace patří například dílčí aerokluby (AK Hořovice, AK Klatovy, AK Vrchlabí a další), plachtařské spolky, balónové svazy atd. V čele Aeroklubu České republiky stojí prezident Ing. Vladimír Machula. Aeroklub České republiky je jediným zástupcem České republiky pro Mezinárodní leteckou federaci FAI. Aeroklub České republiky je dobrovolným sdružením klubů, mající formu spolků a jejich členů, jejichž zájmem je letecká sportovní

---

²⁰ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: (právní a ekonomické aspekty)*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 978-80-903609-5-2.

a zájmová klubová činnost. Aeroklub České republiky je členem Českého olympijského výboru.²¹

Aeroklub České republiky je financován z příspěvků svých členů členských organizací, sponzorskými dary a dotacemi. Dotace využívá z programů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Aeroklub České republiky čerpá dotace především z programů pro reprezentaci, talentovanou mládež neboli juniory, činnost organizace, investice do techniky a materiálů a hmotného majetku (letištní budovy, hangáry apod.), handicapované sportovce, významné události (mistrovství světa, mistrovství Evropy, světové poháry apod.). Tyto dotace zajišťují chod Aeroklubu České republiky. Členské organizace mohou dále čerpat dotace z programu Můj klub, například na podporu členů starajících se o mládež. O dotaci žádají jednotlivé dílčí odborné sportovní komise, které připraví návrh rozpočtu, ve kterém představí své plány a aktivitu pro následující rok. To vše předají ekonomce Aeroklubu České republiky, která žádá o dotace pro celý Aeroklub České republiky. Po přidělení dotace Aeroklubu České republiky se rozdělují a přidělují jednotlivé částky odborným sportovním komisím, jelikož přidělená dotace je zpravidla nižší, než o kterou bylo žádáno. Odborná sportovní komise pro parašutismus dále rozhoduje, kolik a do kterých odvětví parašutismu přidělí peněz. Následně musí odborná sportovní komise dodat vyúčtování, fotodokumentaci, propozice, výsledovky či další dokumenty o profinancování, které se předkládají na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy se závěrečným vyúčtováním.²² Financování vojenského sportovního týmu Dukly Prostějov probíhá převážně z armádních zdrojů.

Náklady jednotlivce na tento sport se odvíjí od zvoleného výcviku, vybavení, počtu seskoků a intenzity tréninku. Každý zájemce o provozování parašutismu musí projít výcvikem. Může si ovšem vybrat z více možností, ale vždy se musí absolvovat teoretický výcvik o vybavení, průběhu seskoku a řešení krizových situací. Podmínkou pro absolvování výcviku je zdravotní prohlídka u leteckého lékaře, která stojí kolem 500 Kč a dovršení věku 18 let, po předložení ověřeného písemného souhlasu obou rodičů dovršení věku 15 let. Tradičním výcvikem je základní výcvik, který spočívá v automatickém

---

²¹ O Aeroklubu. *Aeroklub České republiky* [online]. [cit. 2019-01-07]. Dostupné z: <http://aecr.cz/o-aeroklubu/>

²² Komunikace s Martinou Bednářovou, členkou odborné sportovní komise pro parašutismus.

otevření padáku ihned po výskoku z letadla ve výšce 1 200 až 1 500 metrů nad terénem. Padák je otevřen pomocí výtažného lana, které je zakotveno v letadle. Začátečník je spojen s instruktorem pomocí vysílačky, kterou má zpravidla připevněnou na padákovém postroji. Tento způsob výcviku stojí zhruba 5 000 Kč za první tři seskoky. Další možností je výcvik AFF neboli *Accelerated freefall*. Tento výcvik je rychlejší než předchozí zmíněný. V dnešní době tento výcvik začíná ve větrném tunelu, kde se žák seznámí s volným pádem a natrénuje základní úkony. Následují seskoky z letadla z výšky 4 000 metrů nad terénem, kterých žák uskuteční 8. Během prvních seskoků žák skáče společně se dvěma instruktory, kteří mu pomáhají během volného pádu. Po získání potřebných dovedností zbylé seskoky probíhají již s jedním instruktorem. Instruktor pořizuje během seskoku videozáznam, díky kterému je žák schopný rychleji a efektivněji pracovat na svých chybách. Cena za tento způsob výcviku se pohybuje okolo 40 000 Kč. Vybavení na seskoky z letadla se také pohybuje v řádech desetitisíců korun. K seskoku je zapotřebí vybavení, které je možné si půjčit, což je běžné u začínajících parašutistů. Cena padákového kompletu může být i přes 100 000 Kč. Parašutista dále potřebuje helmu, ochranné brýle, akustický signalizátor výšky, optický signalizátor výšky, kombinézu, ochranné rukavice a pevnou obuv. Cena helmy se pohybuje v rozmezí 5 000 až 12 000 Kč. Ochranné brýle tvoří nejlevnější položku vybavení, dají se pořídit za 500 Kč. Cena akustického výškoměru je od 3 000 do 8 000 Kč. Optický výškoměr má cenu 4 000 až 8 500 Kč. Cena kombinézy se pohybuje až do 15 000 Kč. Cena za jeden seskok, myšleno za jednu letenku se pohybuje okolo 700 Kč. Cena letenky se odvozuje od výšky seskoku. Finančně náročný je i trénink ve větrném tunelu, kde hodina tréninku stojí zhruba 15 000 Kč. Ovšem jak již bylo zmíněno, jde o mnohem efektivnější trénink a hodina tréninku ve větrném seskoku se rovná 60 seskokům z letadla, které je možné uskutečnit během několikadenního intenzivního soustředění.²³

4.4.6 Parašutismus v Čechách

Reprezentanti České republiky se řadí společně s Francouzi a Rusy mezi tři nejúspěšnější země. Češi mají nejvíce titulů Mistra Evropy v parašutismu ze všech

---

²³ Ceny dostupné z <http://www.parashop.cz/>

evropských států, medaile z mistrovství světa počítají na desítky. Češi se zároveň značně podíleli na vývoji padákové techniky. Československo se poprvé účastnilo mistrovství světa v roce 1954, kde rovnou zaútočilo na první místa.²⁴

První oficiální reprezentací byla Dukla Prostějov, která zastupovala jak Aeroklub Československé republiky, tak i armádu Československé republiky. Armádní sportovní parašutismus vznikl v roce 1961, kdy byla ustanovena reprezentační četa, která měla za úkol reprezentovat Československou lidovou armádu na letní spartakiádě v parašutismu v roce 1962 v Brně. Po úspěšné reprezentaci bylo v roce 1963 vytvořeno Armádní sportovní družstvo parašutistů, které připravovalo sportovce pro státní i armádní reprezentaci. V čele tohoto družstva stál shodou okolností jmenovec autorky, Jaroslav Jehlička, který byl jedním z nejodvážnějších světových parašutistů své doby. Během následujících dvou sezón družstvo pod vedením Jehličky uskutečnilo 14 světových rekordů. Družstvo se účastnilo světových soutěží a vedlo si velice dobře. V roce 1970 získalo české družstvo na mistrovství světa v Bledu titul mistrů světa v přesnosti přistání. V roce 1972 v americkém Tahlequalu opět titul mistra světa v přesnosti přistání a stříbrné medaile v akrobacii. Po triumfálním návratu ze Spojených států amerických se téměř celé družstvo vydalo ke konci sezóny na VI. Mistrovství spřátelených armád do Bulharska, které se stalo osudným. V průběhu soutěže došlo 21. září 1972 k tragické nehodě autobusu naší výpravy. Při střetu s projíždějícím rychlíkem zahynulo jedenáct členů z třináctičlenné výpravy. Přežili jen Ivan Hoššo a Bedřich Chudoba. Zahynuli: Stanislav Blažej – velitel a trenér armádního sportovního družstva, Jaroslav Jehlička – trenér, legenda parašutismu, kterému je věnována následující kapitola, Václav Kumbár – několikaletá světová jednička, absolvoval 4540 seskoků, Josef Pospíchal – světová dvojka, provedl 4280 seskoků, Luboš Majer – poslední mistr světa, 3188 seskoků, Oldřich Varmuža – 1381 seskoků, František Sležuk – 654 seskoků a Jaroslav Svoboda – 898 seskoků, oba vojáci v základní službě, Miloš Krška – vedoucí výpravy, funkcionář Ministerstva obrany, 511 seskoků, Jaroslav Havránek – pilot vysazovač, který provedl 5834 letů a nalétal 2727 hodin, Jiří Stárek – vedoucí družstva, náčelník štábu výsadkové brigády v Prostějově. V důsledku této tragické nehody zaniklo reprezentační družstvo. Až ministerstvo obrany rozhodlo o sestavení

---

²⁴ PAŠEK, Petr. *Neklidná obloha: historie parašutismu stará pět tisíc let*. Praha: Naše vojsko, 1970. Mars.

nového reprezentačního týmu. Již v roce 1974 na mistrovství světa v maďarském Szolnoku české družstvo sklízelo další úspěchy a získalo i titul mistra světa. V roce 1975 bylo české družstvo rozšířeno o dalšího člena, a tím byla další legenda, Ivo Skoták. Ivo Skoták byl prvním, který v Čechách otestoval americký padák *Strato-star*, který byl prvním padákem typu křídlo.²⁵ Dále se uskutečnilo několik změn v používané technice při závodech. I tyto náročné změny zapříčinily nižší umístění našich sportovců v následujících letech. V těchto letech začali nastupovat do družstva pozdější výrazné osobnosti vojenského i československého později českého parašutismu. V roce 1986 se v turecké Ankaře uskutečnilo mistrovství světa, na kterém parašutisté získali jeden z největších úspěchů našeho parašutismu. Josef Pavlata se stal absolutním mistrem světa, v individuálních soutěžích získal další dvě stříbrné medaile. Od roku 1990 se čeští parašutisté téměř nikdy nevrátili z mistrovství světa bez medailí. V roce 2003 Hynek Tábor vytvořil světový rekord v přesnosti přistání, dvanáctkrát po sobě zasáhl absolutní nulu při přesnosti přistání. Absolutní nula je 2 cm střed v elektronickém disku o poloměru 16 cm.²⁶ V roce 2010 se uskutečnilo historicky nejúspěšnější mistrovství světa se ziskem šesti medailí a Jiří Gečnuk získal titul mistra světa v individuální akrobacii. V roce 2011 byl Jiří Gečnuk vyhlášen nejlepším sportovcem mistrovství Evropy. V roce 2012 proběhly oslavy 50 let od vzniku profesionálního armádního parašutistického oddílu a 40. výročí bulharské tragédie. Vrcholem roku 2012 se stal v jeho samém závěru dubajský parašutistický mundial (mistrovství světa ve všech disciplínách), ze kterého čeští parašutisté přivezli pět medailí. Mistrovství Evropy v roce 2013 se stalo s osmi medailemi v pořadí druhým nejúspěšnějším podnikem historie.²⁷

Ne všichni parašutisté jsou členy Dukly. V moderních disciplínách je Česká republika reprezentována sportovními parašutisty, kteří jsou členy Aeroklubu České republiky. V posledních letech získávali čeští parašutisté úspěchy z celého světa

---

²⁵ ŠAFANDA, Jiří. *50 let pod vrchlíky armádních sportovních padáků: [1962-2012]*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, Odbor komunikace a propagace (OKP), 2012. ISBN 978-80-7278-590-2.

²⁶ WANTULA, Jan. *Dukla Prostějov* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.csla.cz/armada/sport/duklaprostejov.htm>

²⁷ *Parašutismus: Armádní sportovní oddíl parašutismu Dukla Prostějov* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: http://duklasport.cz/sportovni_oddily/parasutismus/

a v různých disciplínách. Mezi neúspěšnější patří týmy skupinové akrobacie. Mužský tým HF Bad Boys, ve složení Jan Klapka, Václav Prokeš, Jan Lukavec, Marián Jeziak, dále kombinovaný tým HF Flying Circus ve složení Lukáš Kadeřábek, Dagmar Bezděková, Martina Vaváčková, Jakub Klapka, také ženský tým HF Chicks a dívčí juniorský tým HF Cubs. Ženský tým a juniorský dívčí tým v letošním roce splynuly v jeden tým a nadané juniorky doplnily ženský tým. Týmy mají před svým názvem zkratku HF, která je zkratkou pro název letňanského větrného tunelu Hurricane Factory, který sponzoruje sportovní týmy. Dalším nadějným sportovcem je sedmnáctiletý Tobiáš Chaloupka, který reprezentuje Českou republiku ve volné akrobacii a skupinové akrobacii. V disciplíně přistávání na rychlých padácích reprezentují Českou republiku Zbyněk Živný a Mark Rahbani, který také již tradičně podlétává pražský Karlův most v rámci Svatojánských slavností Navalis.²⁸

4.4.7 Osobnosti parašutismu

Čeští parašutisté se pravidelně zapisují do historie parašutismu. Mezi nejznámější patří výsadkáři a účastníci operace Anthropoid Josef Gabčík a Jan Kubiš. Parašutistických hrdinů je nespočet. V této části práce jsou stručně představeni parašutisté Jaroslav Jehlička a současný mistr světa v parašutismu Jiří Gečnuk.

4.4.7.1 Jaroslav Jehlička

Jaroslav Jehlička byl rodák z Chrudimi, kde se narodil 7. srpna 1927. Parašutismus ho zaujal v průběhu výkonu základní vojenské služby, během které provedl první třiáct seskoků. Po ukončení vojenské služby se vrátil ke svému povolání strojního zámečníka. Ovšem na parašutismus nezapomněl a již v roce 1953 se stal krajským instruktorem parašutismu v Chrudimi. Následujícího roku již byl členem československého reprezentačního družstva sportovních parašutistů Svazarmu. Stejněho roku Jaroslav Jehlička získává i titul Mistr sportu. O dva roky později získává titul Zasloužilý mistr

---

²⁸ Parašutista Mark Rahbani podletěl na padáku Karlův most. Už počtvrté. *Flying Revue: vše pro příznivce létání* [online]. 16. 5. 2017 [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <https://www.flying-revue.cz/parasutista-podletek-karluv-most-130-kmh-rychlosti>

sportu, což byly tituly udělované Československým svazem tělesné výchovy sportovcům v Československu. Ze sedmi mistrovství světa přivezl cenné kovy a zúčastnil se dalších čtrnácti mezinárodních soutěží. 21. března 1957 byl vytvořen světový rekord ve výškovém skupinovém seskoku parašutisty ve tříčlenné skupině Jaroslav Jehlička, Zdeněk Kaplan, Gustav Koubek. V letech 1955 až 1958 obsadil v národní anketě o nejlepšího sportovce 1. místo. V roce 1963 se stal důstojníkem Československé lidové armády v hodnosti kapitána a také byl zvolen trenérem prvního Armádního sportovního družstva v Prostějově. Družstvo pod vedením Jehličky získávalo mezinárodní i světové úspěchy a ocenění. Jméno tohoto parašutisty a trenéra bylo uznáváno po celém světě. Během své parašutistické kariéry překonal 19 světových a 25 národních rekordů. V roce 1967 obdržel nejvyšší ocenění od Mezinárodní letecké federace, což je mezinárodní organizace pro spolupráci v letectví a kosmonautice, kterým byl průkaz G se zlatým odznakem a třemi diamanty. V dubnu roku 1969 se stal prvním parašutistou, který uskutečnil 5 000 seskoků. V roce 1972 se stal prvním parašutistou s 6 000 seskoky. Za svou kariéru provedl celkem 6 045 seskoků.²⁹ Získal medaili Za službu vlasti, která byla zavedena vládním nařízením ze dne 8. února 1955, zveřejněným ve Sbírce zákonů č. 6/1955. V § 6 tohoto vládního nařízení se uvádí: „*Medaile Za službu vlasti se propůjčuje za úspěšnou činnost k zvýšení bojové připravenosti ozbrojených sil, bezpečnosti republiky nebo branné přípravy pracujících, zejména za vynálezy a technická zlepšení důležitého vojenského významu, jakož i za odvážné a iniciativní bojové činy, které přispěly k úspěšnému splnění úkolů za ztížených podmínek.*“³⁰

---

²⁹ PASTRŇÁK, Lukáš. *Příprava začátečníka na skok padákem*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce PaedDr. Jan Ondráček, Ph.D.

³⁰ Vládní nařízení bylo zrušeno v roce 1990.

Obrázek 2 Medaile Za službu vlasti³¹

Jaroslav Jehlička zemřel tragickou smrtí 21. září 1972 nedaleko bulharského Glnniku společně s dalšími deseti parašutisty Armádního sportovního družstva z Prostějova. Na nechráněném železničním přejezdu v silné mlze narazil rychlík do autobusu, který měl dovézt československou parašutistickou reprezentaci na nedaleké letiště, kde měli parašutisté uskutečnit seskoky v rámci 6. Mistrovství spřátelených armád v parašutismu. Při nehodě zahynulo pět parašutistů na místě a dalších šest při převozu do nemocnice. Tuto nehodu přežili Ivan Hoššo a Bedřich Chudoba. V den 40. výročí od nehody uctil v rámci své návštěvy Bulharska jejich památku tehdejší náčelník Generálního štábu Armády České republiky generálporučík Petr Pavel, tehdejší náčelník Generálního štábu Ozbrojených sil Bulharska generál Simeon Simeonov, tehdejší velvyslanec České republiky Pavel Vacek, velvyslanec Slovenské republiky, zástupci Dukly Prostějov, pozůstalí, i sám Ivan Hoššo, který nehodu přežil, a další.³²

---

³¹ Czechoslovak medal "For service to homeland" from 1955. In: *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-20].

Dostupné z:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Za_sluzbu_vlasti.JPG#/media/File:Za_sluzbu_vlasti.JPG

³² RŮŽIČKOVÁ, Jana. Tragická nehoda před 40 lety ukončila životy úspěšných výsadkářů. *Army: Armáda České republiky* [online]. 21. 9. 2012 [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/tragicka-nehoda-pred-40-lety-ukoncila-zivoty-uspesnych-vysadkaru-74649/>

Obrázek 3 Skupina prostějovských výsadkářů den před tragickou událostí³³

4.4.7.1.1 Světový rekord ve výškovém seskoku padákem

Světový rekord ve výškovém skupinovém seskoku padákem byl vytvořen československými parašutisty 21. března 1957 v 8 hodin a 59 minut trojicí Jaroslava Jehličky, Zdeňka Kaplana a Gustava Koubka, kteří byli příslušníci Svazarmu a Československé lidové armády. Seskok byl uskutečněn z výšky 12 580 metrů nad terénem ze sovětského proudového bombardéru Iljušin Il-28, který byl vyráběn v Československu. 27. března téhož roku byl uskutečněn druhý seskok, tentokrát z výšky 12 815 metrů nad terénem, během nočních hodin. Parašutisté byli zavěšeni zády ke směru letu do pumovnice pod letounem, ze které se jinak běžně odpalovaly pumy. Pumovnice se otevřela ve stanovené výšce a parašutisté doslova vypadli ven. Pro seskoky z těchto výšek měli parašutisté speciálně upravené zimní letecké kombinézy, zateplené rukavice, obličejovou prošívanou masku, leteckou zimní kuklu, protože teplota při výskoku se pohybovala kolem -60 °C, a nezbytnou kyslíkovou masku, která byla během letu zásobena kyslíkem z letadla a po dobu seskoku z osobní kyslíkové bomby. Jaroslav Jehlička měl po dobu seskoku upevněnou kameru na prsou. Oba seskoky byly provedeny nedaleko Milovic a uznány světovými rekordy jako denní skupinový výškový seskok

---

³³ RŮŽIČKOVÁ, Jana. Skupina prostějovských výsadkářů den před tragickou událostí. In: *Army: Armáda České republiky* [online]. [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/tragicka-nehoda-pred-40-lety-ukoncila-zivoty-uspesnych-vysadkaru-74649/>

se zpožděným otevřením padáku a noční skupinový výškový seskok se zpožděným otevřením padáku.³⁴

Obrázek 4 Gustav Koubek a Jaroslav Jehlička před rekordním seskokem³⁵

4.4.7.2 Jiří Gečnuk

Jiří Gečnuk se narodil 31. března 1968 v Moravské Třebové a je současným reprezentantem České republiky. Parašutismu se věnuje od roku 1984 a od roku 1990 reprezentuje Českou republiku po celém světě. Již několik let patří ke světové špičce klasického parašutismu. V roce 1993 se stal absolutním mistrem Evropy. V roce 2004 se stal armádním mistrem světa v přesnosti přistání, o dva roky později i v individuální akrobacii. V roce 2008 ovládl světový pohár. V srpnu 2018, téhož roku oslavil padesáté

---

³⁴ ČEJKA, Petr. Výškový skupinový seskok padákem - světový rekord. *Československá lidová armáda* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z:

<http://www.csla.cz/armada/druhyvojsk/vysadkovevojsko15rekordniseskok.htm>

³⁵ Vzácná fotografie našich prvních špičkových parašutistů zms. Gustava Koubka (vlevo) a zms. Jaroslava Jehličky. In: *Vzpomínky z oblohy* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <http://www.vzpominky.wbs.cz/?flash=ne>

narozeniny, se stal v bulharském Erdenu absolutním mistrem světa v kombinaci přesnosti přistání a individuální akrobacie. Nejvyšší titul se podařilo získat českému reprezentantovi po 10 letech. V roce 2008 se stal mistrem světa v kombinaci Libor Jiroušek. Jiří Gečnuk má téměř 14 000 seskoků. V únoru 2019 se stal sportovcem Olomouckého kraje 2018 a zároveň nejlepším českým parašutistou.³⁶

Obrázek 5 Parašutista Jiří Gečnuk (vlevo) na Mistrovství ČR 2017 v České Lípě, společně s Hynkem Táborem a Petrem Chládkem³⁷

---

³⁶ SOUČASNÉ SLOŽENÍ ODDÍLU DUKLA PROSTĚJOV. *Dukla Prostějov* [online]. [cit. 2019-01-06].

Dostupné z: <http://www.duklaprostejov.cz/nas-tym.html>

³⁷ Výsledky: Kombinace akrobacie + přesnost. In: *AirZone.tv* [online]. [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://www.airzone.tv/news/mcr_para_2017_ceska_lipa/

5 Vlastní práce

5.1 Analýza zpráv o průzkumu bezpečnosti

Mezinárodní letecká federace FAI zaštiťuje veškeré letecké sporty, mezi které patří i parašutismus, jak již bylo zmíněno v první části této práce. Pod FAI funguje Mezinárodní parašutistická komise (*IPC - International Parachuting Commission*). Technický a bezpečnostní výbor IPC provádí každoročně průzkum bezpečnosti v rámci parašutismu. V současné době máme k dispozici informace do roku 2017. Rok 2018 je momentálně analyzován. Díky těmto mezinárodním průzkumům lze získat informace o parašutistické aktivitě téměř po celém světě. Informace jsou značně omezené, jelikož účast v tomto průzkumu je dobrovolná a státy mají za úkol sami vypracovat dotazníky o své činnosti, které na konci každého roku odesílají pro vyhodnocení.

Finsko, Francie, Norsko a Švédsko se jako jediné státy pyšní 55letou tradicí v každoročním odevzdávání dat pro výzkum IPC. Československo poskytovalo data pravidelně až do roku 1991. Česká republika odesílá data pravidelně již od roku 1993. Slovensko odeslalo data i za rok 1992. Nejvyšší návratnost rozeslaných dotazníků byla v letech 1994, 1996, 2009, 2010 celkem 40 států světa zaslalo data pro vyhodnocení, v roce 2007 41 států světa a v roce 2008 rekordních 44 států světa.

V roce 2011 získalo IPC informace od 36 z 85 oslovených států světa. Návratnost rozeslaných dotazníků byla pouze 45 %. Paradoxem je, že na celosvětové závody v parašutismu v roce 2012 bylo zaregistrováno 60 států světa. Za rok 2011 bylo ve 36 státech světa uskutečněno celkem 6 079 723 seskoků a 52 smrtelných zranění. V tomto roce zemřelo 43 mužů a 8 žen, u jedné nehody nebylo specifikováno pohlaví zemřelého parašutisty. Sportovních seskoků bylo 5 089 679, které provedlo 131 978 parašutistů. Tandemových seskoků bylo 990 044 a dva skončili smrtelnou nehodou v USA. V České republice 1 000 sportovních parašutistů provedlo 79 800 seskoků, z toho 2 seskoky skončily smrtí a jednalo se již o velmi zkušené sportovce. Zesnula jedna žena a jeden muž. Tandemových seskoků bylo v České republice provedeno 14 170.

V roce 2012 získalo IPC informace od 37 států světa, což je přesně o jeden stát více než v předchozím roce, návratnost rozeslaných dotazníků byla 44 %. 37. státem se stala Guatemala. Za rok 2012 bylo ve 37 státech světa uskutečněno celkem 5 230 563 seskoků

a 53 smrtelných zranění. V tomto roce zemřelo 46 mužů a 7 žen. 105 475 parašutistů provedlo 4 276 101 sportovních seskoků a 954 462 tandemových seskoků. 3 tandemové seskoky v USA skončily smrtelnou nehodou. V České republice 1300 sportovních parašutistů provedlo 74 500 seskoků, z toho 3 seskoky skončily smrtí. Jednalo se o dva začínající parašutisty a jednoho velmi zkušeného. Všichni 3 byli mužského pohlaví. Tandemových seskoků bylo v České republice uskutečněno 14 500.

V roce 2013 získalo IPC informace od 39 států světa a návratnost rozeslaných dotazníků byla 46 %. Do seznamu států, které poskytují data o parašutistické aktivitě, přibyl tehdy Egypt a Katar. Za rok 2013 bylo ve 39 státech světa uskutečněno celkem 6 805 975 seskoků a 57 smrtelných zranění. V tomto roce zemřelo 50 mužů a 7 žen. 157 790 parašutistů provedlo 5 582 526 sportovních seskoků a 1 223 449 tandemových seskoků. V České republice 1500 sportovních parašutistů provedlo 76 750 seskoků, z toho 4 seskoky skončily smrtí. Jednalo se o čtyři velmi zkušené parašutisty. Všichni 4 byli mužského pohlaví. Tandemových seskoků bylo v České republice uskutečněno 18 023.

V roce 2014 získalo IPC informace od 37 států světa a návratnost rozeslaných dotazníků byla 44 %. Za rok 2014 se v těchto státech uskutečněno celkem 6 237 725 seskoků a 31 smrtelných zranění. V tomto roce zemřelo 30 mužů a 1 žena. 152 162 parašutistů provedlo 5 075 020 sportovních seskoků a 1 162 705 tandemových seskoků. 3 tandemové seskoky v USA skončily smrtelnou nehodou. V České republice 1500 sportovních parašutistů provedlo 86 331 seskoků, z toho 1 seskok skončil smrtí, jednalo se o pokročilého parašutistu. Parašutista byl mužského pohlaví. Tandemových seskoků bylo v České republice uskutečněno 20 165.

V roce 2015 získalo IPC informace opět od 37 států světa a návratnost rozeslaných dotazníků byla 44 %. V roce 2015 se podařilo získat data pro průzkum například i z Chile a Peru. Za rok 2015 bylo ve 37 státech světa uskutečněno celkem 6 627 023 seskoků a 60 smrtelných zranění. V tomto roce zemřelo 54 mužů a 6 žen. 154 688 parašutistů provedlo 5 455 873 sportovních seskoků a 1 171 150 tandemových seskoků. 1 tandemový seskok v Austrálii skončil smrtelnou nehodou. V České republice 1500 sportovních parašutistů provedlo 91 688 seskoků, z toho 5 seskoků skončilo smrtí, jednalo se o dva začínající parašutisty, jednoho pokročilého a dva velmi zkušené parašutisty. Tři parašutisté byli muži a dvě ženy. Tandemových seskoků bylo v České republice uskutečněno 21 490.

V roce 2016 získalo IPC informace od 40 států světa a návratnost rozeslaných dotazníků byla 47 %. Po delší odmlce svá data poskytlo Moldavsko a Venezuela. Za rok 2016 bylo ve 40 státech světa uskutečněno celkem 7 523 610 seskoků a 39 smrtelných zranění. V tomto roce zemřelo 32 mužů a 7 žen. 165 427 parašutistů provedlo 6 313 878 sportovních seskoků a 1 209 732 tandemových seskoků. Od roku 2016 ve zprávě o průzkumu bezpečnosti nejsou uvedena data jako počet parašutistů, sportovních seskoků, úmrtí, pohlaví a úroveň zesnulých parašutistů pro jednotlivé státy. V tomto roce bylo 752 parašutistů členy Aeroklubu České republiky.³⁸

V roce 2017 získalo IPC informace od 36 států světa a návratnost rozeslaných dotazníků byla 42 %. V roce 2017 se podařilo získat data pro průzkum například i z Kazachstánu. Za rok 2017 bylo ve 36 státech světa uskutečněno celkem 6 675 733 seskoků a 51 jich skončilo smrtí. V tomto roce zemřelo 46 mužů a 5 žen. 161 859 parašutistů provedlo 5 419 149 sportovních seskoků a 1 256 584 tandemových seskoků. Inspektor pro parašutismus na bezpečnostním semináři uvedl, že počet parašutistů se od roku 2015 nezměnil a přibližný počet seskoků provedených v České republice za rok 2017 se pohybuje kolem 100 000.³⁹ Během posledních let se počty smrtelných nehod snižují. V roce 2001 se stalo 92 smrtelných nehod, což je nejvyšší počet během posledních dvaceti let. Do průzkumu se v minulosti zapojila například i Kuba, Alžírsko, Honduras, Keňa, Korea či Zimbabwe.⁴⁰

---

³⁸ Výroční zpráva Aeroklubu ČR 2016.

³⁹ Jiří Blaška, inspektor parašutismu pro ÚCL, SafetyDay 2019 v Příbrami 24. 2. 2019.

⁴⁰ IPC Safety Survey Report 2011-2017.

5.2 Dotazníkové šetření

Tabulka 1 Pohlaví a věk respondentů

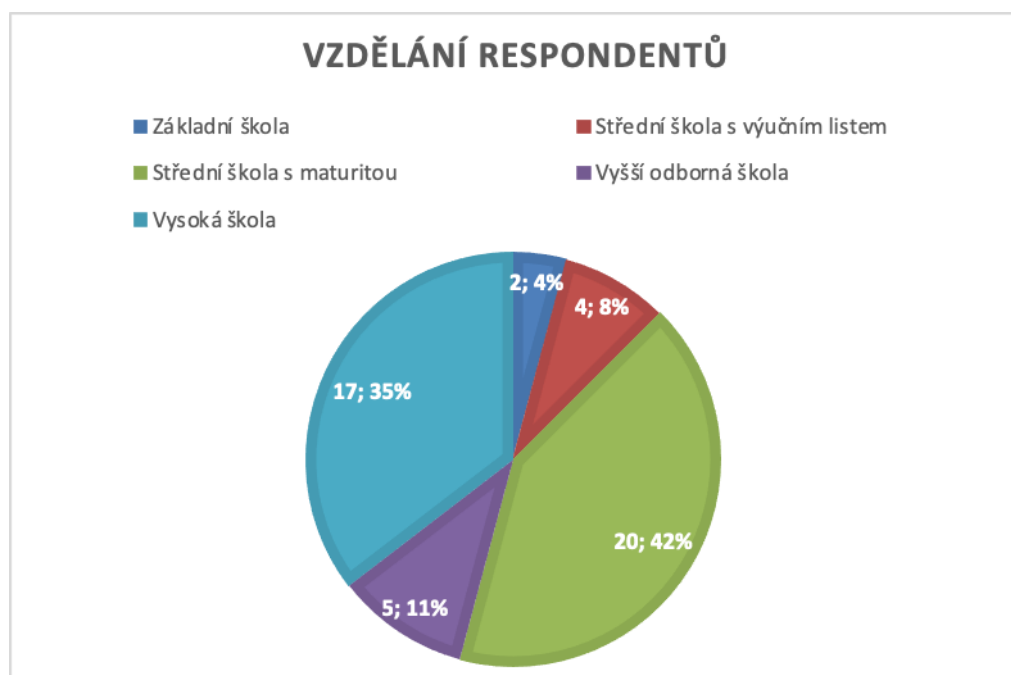
Celkem 48 respondentů		
Pohlaví	Žena	17; 35 %
	Muž	31; 65 %
Věková kategorie	15 až 25 let	9; 19 %
	26 až 35 let	8; 17 %
	36 až 45 let	18; 37 %
	46 až 55 let	12; 25 %
	65 let a více	1; 2 %

Zdroj: Vlastní zpracování.

Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 48 respondentů-parašutistů z toho 65 % mužů a 35 % žen. Nejsilnější věkovou skupinu s téměř 38 % tvoří respondenti ve věku 36 až 45 let a 25 % ve věku 46 až 55 let. Ostatní respondenti byli mladší než 36 let, až na jednoho respondenta, který je starší 65 let.

Většina oslovených parašutistů dosáhla středoškolského vzdělání s maturitou. Tato skupina tvoří necelých 42 %. Druhou nejpočetnější skupinou jsou vysokoškolští absolventi, kteří tvoří 35 %, zbytek respondentů má vystudovanou vyšší odbornou školu, střední školu s výučním listem, ale i pouze základní školu, což můžeme přisuzovat k věku respondentů. Je zde možnost, že někteří zatím ještě studují střední školu.

Graf 1 Vzdělání respondentů

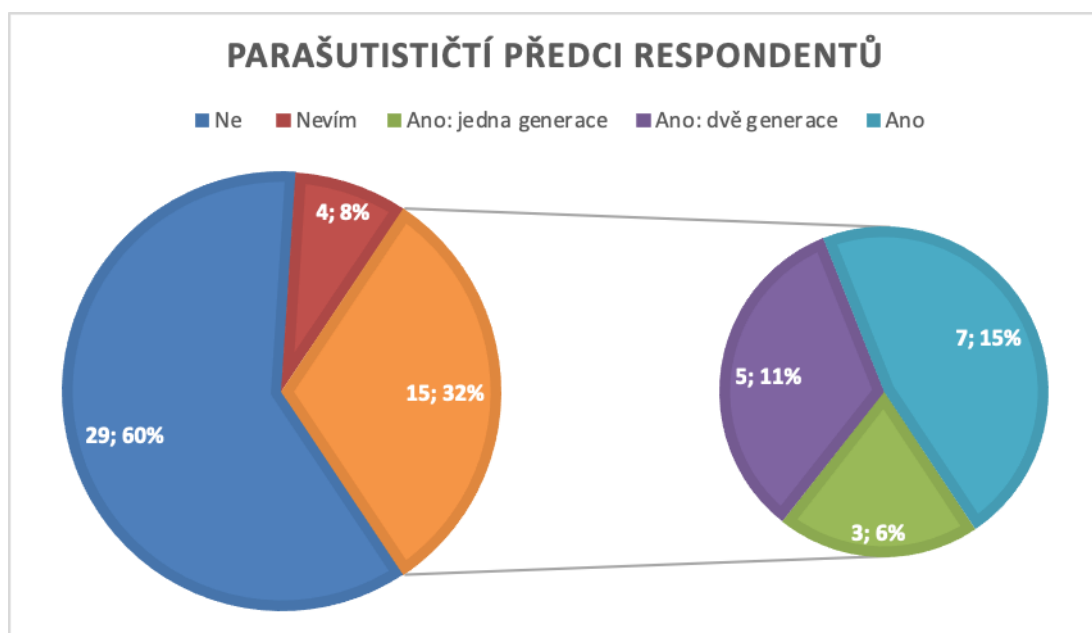

Zdroj: Vlastní zpracování.

Další otázka byla směřována na povolání českých parašutistů, právě zde byla nejčastější odpověď student. Frekventovanou odpovědí byla blíže nespecifikovaná manažerská pozice, někteří upřesnili svou manažerskou pozici blíže, např. IT manažer. Nicméně zde bylo možné nalézt i odpovědi jako masérka, administrativní pracovník, strojní projektant, oční optik, veterinář či voják z povolání. Několik odpovědí bylo spojeno přímo s parašutismem, a to od instruktora, kameramana, tandempilota až po manažerské pozice vykonávané na letišti.

Na otázku „Byl některý váš předek parašutista?“ přes polovinu respondentů odpovědělo „ne“. 8 % respondentů odpovědělo, že nevědí. Ovšem necelá třetina dotazovaných odpověděla, že mají předky, kteří se také věnují, či věnovali, parašutismu. Někteří respondenti i blíže specifikovali, zda parašutismus provozují, či provozovali, pouze rodiče nebo i prarodiče. Třetina respondentů s kladnou odpovědí na otázku ohledně předků provozujících parašutismus odpověděla, že i jejich prarodiče se tomuto sportu věnovali.

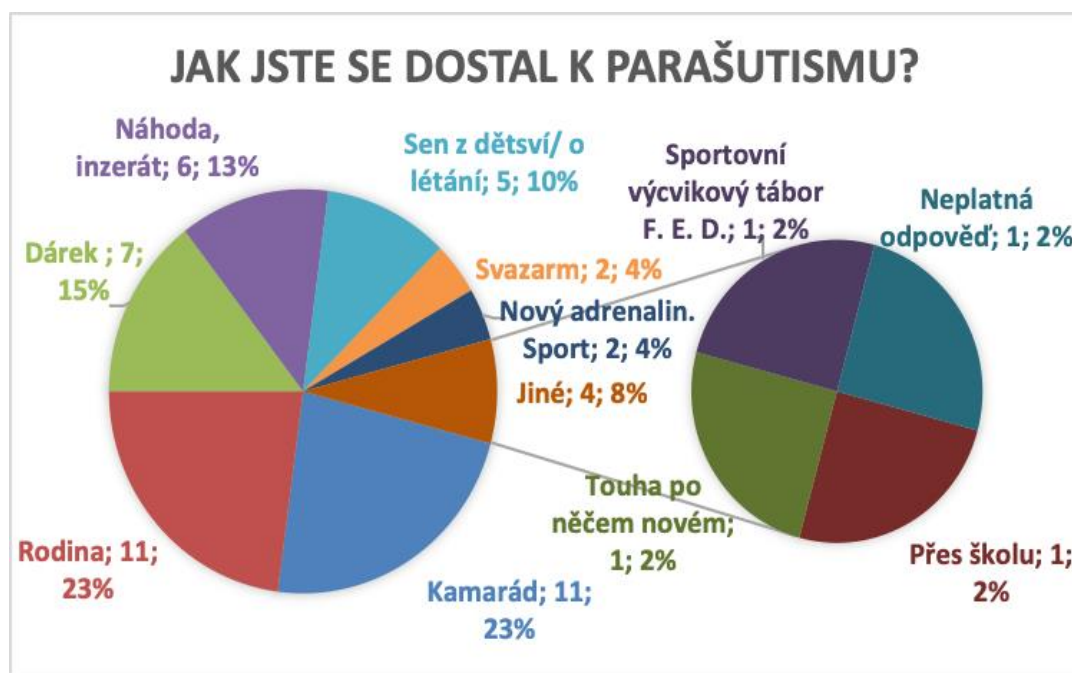
Graf 2 Parašutističtí předci respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování.

Nejčastějšími důvody, proč si respondenti vybrali právě tento sport, byly kamarádi a rodina. 23 % respondentů se pro parašutismus rozhodlo díky své rodině a dalších 23 % díky svým kamarádům. Necelých 15 % respondentů bylo obdarováno parašutistickým zážitkem, který je uchvátil natolik, že se sami začali věnovat parašutismu. Celkem 12,5 % respondentů se poprvé setkala s parašutismem díky tandemovému seskoku. Dalšími frekventovanějšími odpověďmi bylo např. náhoda, inzerát, sen z dětství nebo o létání, Svazarm, touha po něčem novém nebo jiném adrenalinovém sportu. Bohužel jedna odpověď byla pouze tečka, ta byla vyhodnocena jako neplatná odpověď. Tato odpověď se vyskytla u všech následujících otázek. V odpovědích bylo možné nalézt i delší odpovědi popisující zlomové okamžiky v životech respondentů, např.: „*Vždy jsem toužila létat. Když jsem zažila (a oproti jiným bez újmy přežila) střet Pendolina s nákladákem, uvědomila jsem si, že je čas přestat tak moc pracovat a plnit si své vlastní sny. A tak jsem se rozhodla jít na tandemový seskok...*“

Graf 3 Jak jste se dostal k parašutismu?

Zdroj: Vlastní zpracování.

Na otázku „Jak dlouho skáчете a kolik máte seskoků?“ byly nejrůznější odpovědi. 98 % respondentů uvedlo dobu, jak dlouho se tomuto sportu věnují a z toho 19 % respondentů uvedlo kariéru dlouhou 10 let, 40 % respondentů dobu v rozmezí 10 až 20 let a 38 % respondentů uvedlo, že se parašutismu věnují méně než 10 let. Nejkratší doba byla stanovena na méně než rok a nejdelší na 32 let. Průměrná doba, které se respondenti věnují parašutismu, je necelých 13 let (vypočteno na 12,872 roku). Respondenti provedli celkem 73 469 seskoků, průměrně 1 563 seskoků. Nejnižší počet seskoků byl uveden 20 a nejvyšší 11 000. Z této otázky lze vyvodit, že do dotazníkového šetření se zapojili jak začínající, tak již velmi zkušené parašutisté. Lze nalézt odpovědi jako „13 let 5500 skoků“ nebo „16 let, 11 000+ seskoků“ případně „AFF jsem absolvovala 21.–24. 7. 2016, takže zatím jen 2,5 roku. Mám 128 seskoků a asi 10 hodin v tunelu.“

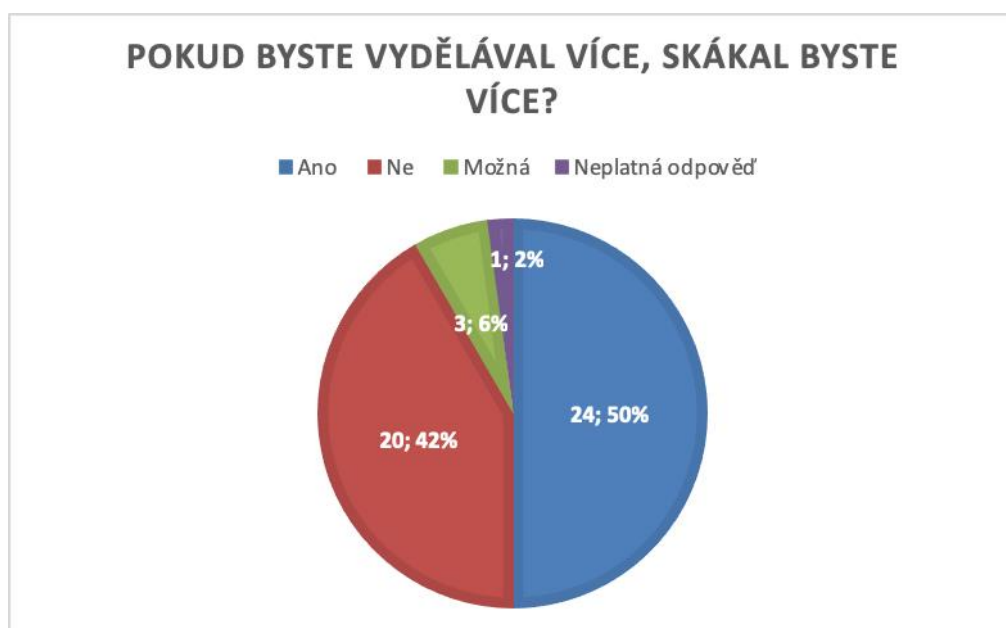
Celkem 85 % respondentů uvedlo, kolik peněz investovali za uplynulý rok do parašutismu, což činí částku 2 626 500 Kč. Průměrně respondent tedy do parašutismu investoval za uplynulý rok 62 536 Kč. Ovšem toto číslo je zkreslené extrémními hodnotami, jelikož každý z respondentů provedl jiný počet seskoků. Odpovědi byly nejčastěji v řádech desetitisíců, 52 % respondentů. Zhruba 10 % respondentů ovšem nevyaložilo více než 10 000 Kč. Naopak 19 % respondentů vynaložilo více než 100 000

Kč, objevovaly se i odpovědi 150 000 Kč, 200 000 Kč a 300 000 Kč. Dva respondenti uvedli, že loňský rok nebyli aktivními parašutisty, a tak finanční náklady byly nulové, případně vzhledem k životní situaci měli v loňském roce menší náklady méně než obvykle. Na tuto otázku byly očekávané číselné odpovědi. 12,5 % respondentů ovšem odpovědělo pouze slovně a hodnotu nákladů na parašutismus neuvedli. Odpovědi byly např.: hodně, nevím, minimální či neomezeně.

Otázka „Jaký je poměr mezi Vašimi celkovými příjmy a náklady na parašutismus?“ nebyla zvolena správně, jelikož odpovědi na tuto otázku činily respondentům problémy. Pouze 35 % respondentů bylo schopno vyjádřit číselný poměr. Nejčastější odpovědí byl poměr 1:9 s 8 %. 6 % respondentů uvedlo poměr 1:1 a dalších 6 % respondentů poměr 1:10. Odpovědi byly často několikaslovné např.: „Mám vyšší příjem než náklady na skákání a bez problému to zvládám,“ nebo „Bez finanční podpory rodiny bych tento sport provozovat nedokázala,“ či „nikdy jsem to nepočítala, je to různé, na jídlo mi ještě zbývá.“

Polovina respondentů by se parašutismu věnovala více, pokud by měla k dispozici více finančních prostředků. Téměř 42 % procent ale nikoli. Přes 6 % usoudilo, že možná ano. Přes 10 % z celkového počtu respondentů uvedlo, že hlavním faktorem ovlivňujícím množství seskoků je pro ně volný čas a vhodné příležitosti.

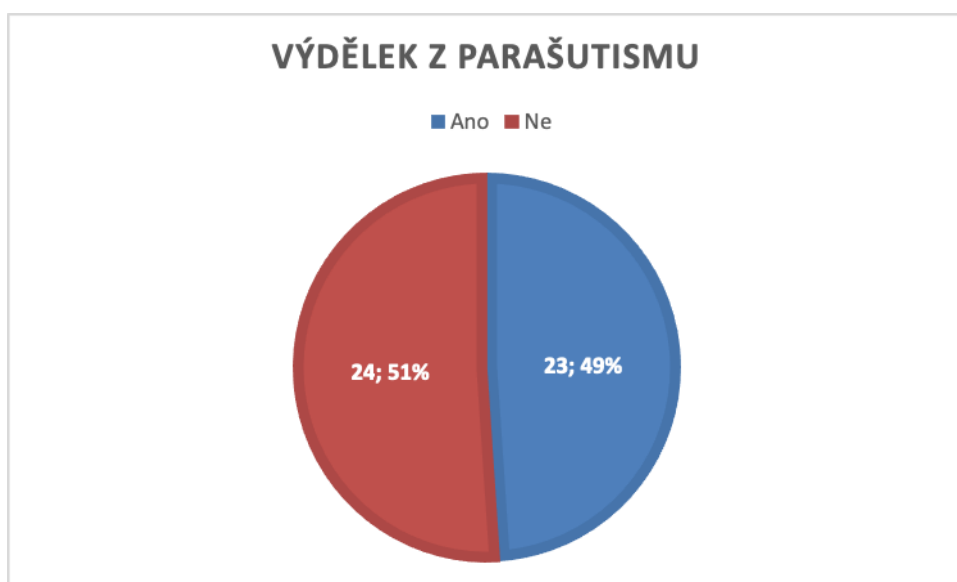
Graf 4 Pokud byste vydělával více, skákal byste více?

Zdroj: Vlastní zpracování.

Celých 48 % respondentů uvedlo, že si je schopno parašutismem vydělat alespoň nějaké peníze a téměř 17 % z celkového počtu dotazovaných je schopných se z vydělaných finančních prostředků parašutismem uživit. Objevovaly se i odpovědi o občasném přivýdělku na letišti v podobě balení padáků nebo kamerováním (výraz běžně užívaný parašutisty) tandemových seskoků. Tyto přivýdělky jsou většinou využity pro snížení nákladů na seskoky. Vyskytly se také odpovědi o touze vydělávat peníze parašutismem, a naopak i absolutním popřením možnosti výdělku s vysvětlením oddělení sportu jako koníčku a relaxace od výdělečné nebo pracovní činnosti.

Graf 5 Výdělek z parašutismu

Zdroj: Vlastní zpracování.

Většina respondentů si dokáže představit, že bude podporovat své potomky ve vykonávání tohoto sportu, téměř 71 %, naopak 17 % by bylo proti a své potomky by v tomto sportu nepodporovalo. V odpovědích bylo možné nalézt odpovědi jak potenciálních rodičů, tak rodičů, kteří již své děti mají, např.: „asi bych jim nebránila, ale netlačila bych je do toho,“ případně „nemám v tom jasno, ale aktuálně převládá názor, že budu dceru od skákání spíše odrazovat, asi bych neměl morál na těch prvních 100–200 skoků.“

Na otázku, zda a jak respondenti vnímají strach, téměř 44 % odpovědělo, že vnímají strach jako přirozený jev či součást života. Naopak 35 % respondentů tvrdí,

že strach při seskocích nemají. Z celkového počtu respondentů 29 % mluví spíše o respektu než o strachu jako takovém. Vyskytly se i odpovědi jako např.: „*Strach je zloděj snů,*“ nebo „*Mám strach jen když je prázdná lednička.*“

Téměř 38 % respondentů vidí v tomto sportu pouze pozitiva, někteří zmiňují nalezení smyslu života. 58 % respondentů vnímá i negativa spojená s tímto sportem, jde především o ztrátu kamarádů při nehodách a také finanční a časovou investici.

25 % respondentů uvedlo negativní názor na narůstající komercializaci tohoto sportu. 14,5 % respondentů nemá vyhraněný názor, což může být způsobeno i krátkou dobou účasti v této sféře. Většina respondentů vidí v komercializaci sportu jasná pozitiva, případně je komparují i s negativy „*I když sama komerčně skáču, tak se mi nelíbí, že je sportovní skákání odsouváno až za komerci a chybí instruktoři, kteří by se věnovali začínajícím skokanům,*“ nebo „*Je to tak v pořádku, jen si myslím, že z komerčních seskoků by se měla část zisku odvádět na podporu sportovního parašutismu.*“

5.3 Rozhovory s parašutisty

Informátory pro bakalářskou práci se stali 2 parašutisté a 3 parašutistky. Informátoři byli ve věku od 23 let do 47 let. Osloveni byli osobně, po telefonu, pomocí sociálních sítí nebo e-mailu během února 2019.

Tabulka 2 Základní informace o informátorech

Jméno	Věk	Počet seskoků	Povolání	Rodinná tradice	Komunikace
Jakub	23	800	Kameraman	Ano	E-mailová komunikace
Jana	33	8000	Mateřská d./ kameramanka a instruktorka	Ano	Rozhovor
Marcela	28	565	Mateřská d./ vojenská zdravotnice	Ano	Rozhovor po telefonu
Martina	47	1700	Státní správa	Ano	Rozhovor
Petr	23	2000	Profesionální parašutista ASO Dukla	Ano	Komunikace přes sociální sít'

Zdroj: Vlastní zpracování.

Představení informátorů

V úvodu každého rozhovoru autorka požádala informátora o krátké představení. Parašutista Jakub se věnuje parašutismu od svých osmnácti let. Sportovně se parašutismu věnuje již šestou sezónu a za tuto dobu provedl více jak 800 seskoků. Z letadla vyskočil poprvé ve svých osmi letech v tandemovém seskoku. Vzhledem k tomu, že Jakub vyrůstal v parašutistické rodině, jezdil na letiště už jako malý chlapec. V současné době pracuje na mosteckém letišti na pozici kameramana tandemových seskoků, kde působí i jeho rodiče. Matka jako balička padáků. Během sezóny tandemových seskoků v Mostě i bydlí.

Jakub je členem jednoho z neúspěšnějších týmů ve skupinové akrobacii. Společně se svým týmem HF Flying Circus získali titul mistrů České republiky v nejvyšší kategorii skupinové akrobacie pro rok 2019. Minulý rok získali bronzovou medaili v mezinárodních závodech ISR Grand Prix 2018 (*Indoor Skydive Roosendaal*) v Nizozemsku. Jakub ještě dodal: „*Mezi mé největší osobní úspěchy patří to, že jsem se dožil ve zdraví 23 let.*“⁴¹

Další informátorkou se stala parašutistka Jana, která je také z parašutistické rodiny a také vyrůstala v prostředí letiště. Parašutismu se začala věnovat zhruba týden po maturitě, kdy dle svých slov dokončila zkoušku dospělosti svým prvním samostatným seskokem. Když se sama začala věnovat parašutismu, její rodiče se tomuto sportu již nevěnovali. Matka se po těhotenství k parašutismu již nevrátila a otec přerušil svou kariéru z důvodu nehody na padáku a poranění páteře. Matka se k parašutismu vrátila, když Jana skákala již dva roky. Parašutismus se stal jejím smyslem života. Parašutismu se věnuje profesionálně, jako kameramanka tandemových seskoků a instruktorka na mosteckém letišti. Na mosteckém letišti potkala Jana svého životního partnera, ses kterým má ročního syna. Momentálně je na mateřské dovolené. Skromně zmiňuje: „*S velkou pravděpodobností jsem u nás v ČR holka s největším počtem seskoků.*“⁴²

Marcela je parašutistkou, která autorce také poskytla rozhovor a pochází z velké parašutistické rodiny, jak upřesnila. Stejně jako Jana je momentálně na mateřské dovolené se svou dcerou. Jinak pracuje v Armádě České republiky jako zdravotnická záchranářka, dříve pracovala několik let na anesteziologickoresuscitačním oddělení. V rozhovoru Marcela popisovala své nelehké začátky s parašutismem. První dva seskoky provedla v roce 2007, při druhém měla menší závadu na padáku. Dále se o výskok snažila několikrát, ale sedmkrát se jí to díky strachu nepodařilo a na zem se radši vrátila v letadle. I přes svůj strach se nechtěla vzdát snu o parašutismu a v roce 2008 se jí podařilo vyskočit z letadla znovu.

Další informátorkou je Martina, matka Marcely. Martina se parašutismu věnuje již 31 let, během kterých svou kariéru přerušila hned několikrát, čtyřikrát kvůli těhotenství a jednou z pracovních povinností. Je matkou 4 dětí, dvě její dcery skáčou z letadla,

---

⁴¹ Informátor Jakub.

⁴² Informátorka Jana.

nejmladší dcera se zatím může učit létat jen ve větrném tunelu a její jediný syn se parašutismu nevěnuje. Martina patří do skupiny parašutistů, kteří se k tomuto sportu dostali prostřednictvím již zmiňovaného Svazarmu, ve kterém mohla Martina získat řidičský průkaz a parašutistickou licenci. Za svou dlouholetou kariéru ve sportu prošla celou řadou disciplín parašutismu. *„Začala jsem jako každý parašutista minulého století klasickým základním výcvikem, třemi seskoky na upoutaném vaku. Po absolvování základního výcviku a ročních lustracích jsem pokračovala seskoky na přesnost přistání.“*⁴³ Dále se Martina věnovala i individuální akrobacii, volnému létání a víceboji, který se skládal z běhu, střelby, plavání a seskoků z letadla. V minulosti se věnovala i natáčení tandemových seskoků, AFF výcviků a skupinové akrobacie. Po smrti jednoho člena z týmu skupinové akrobacie přešla od kamery do samotného jádra týmu a věnovala se sestavám. Martina byla i členkou českého rekordního týmu žen a smíšeného českého rekordního týmu, které se snažili o sestavení největších sestav během volného pádu. Martina zmiňuje, že celý život strávila v letištním prostředí. V současné době se věnuje skupinovému létání v ženském týmu Elements a trénuje českou ženskou reprezentaci v přesnosti přistání. Parašutismus ovšem není jejím hlavním příjmem.

Posledním informátorem je parašutista Petr, který v současné době pracuje v Armádním sportovním oddíle Dukly Prostějov jako mladší instruktor sportu. Jeho náplní práce je příprava na reprezentaci České republiky ve vrcholných soutěžích v tradičních parašutistických disciplínách, jako je přesnost přistání a individuální akrobacie. Je tedy profesionálním parašutistou. Parašutismu se věnuje již sedmým rokem a má více než 2 000 seskoků. Petr zatím patří do juniorské kategorie, ve které mu schází pouze titul mistra světa, ovšem mezi muži vybojoval titul mistra České republiky v přesnosti přistání. Je celkovým juniorským mistrem Evropy a soutěží i v disciplíně para-ski, ve které získal stříbrnou medaili na mistrovství světa. I Petr pochází z parašutistické rodiny.

---

⁴³ Informátorka Martina.

Parašutističtí předci informátorů

Jak již bylo zmíněno, všichni informátoři pochází z parašutistických rodin. Rodiče Jakuba jsou velmi aktivními parašutisty z Mostu, kde také tráví celou sezónu. První v rodině byl Jakubův prarodič, který byl armádním výsadkářem. Pár seskoků má i Jakubova teta. Matka se věnuje parašutismu od roku 1985 a otec od roku 1979, oba začínali ve Svazarmu, kde prováděli seskoky na kulatých padácích. Otec je členem mužského týmu Bad Boys, který se také věnuje skupinové akrobacii a řadí se k nejlepším v České republice. Matka se následně věnovala rodinnému životu a třem dětem. K parašutismu se vrátila až v roce 2002, kdy absolvovala výcvik AFF. Důvodem k návratu bylo započítí parašutistické kariéry Jakubovy sestry. Druhá sestra dala předost rugby. V současné době, pokud nejsou na letišti, věnují svůj čas létání ve větrném tunelu a tréninku ostatních parašutistů. Původně celá rodina působila na letišti v Kolíně, v současné době se na sezónu přesouvají do Mostu. Jak již bylo uvedeno dříve, parašutismu se věnovala i jedna z Jakubových starších sester, která již parašutismu zanechala z důvodu nehody a zlomené nohy. Jakubova sestra již má dva syny, kteří se věnují létání ve větrném tunelu. I díky svým synovcům Jakub pociťuje parašutismus jako rodinnou tradici.

Jana vzpomíná i na svého prarodiče, který se díky armádě jako první v rodině věnoval parašutismu, v čemž ho následoval i jeho syn, Jany otec. Jany matka se začala věnovat parašutismu díky svému manželovi. I přesto, že má Jana dvě sestry, které se parašutismu nevěnují, vidí Jana parašutismu jako rodinnou tradici. Její manžel je také parašutista, seznámili se na letišti.

Marcely matka je stále aktivní parašutistkou. Otec již tohoto sportu zanechal. Po kariéře vojenského instruktora, civilního instruktora, baliče záložních padáků a rozhodčího pro disciplínu přesnost přistání, již pro něj není ani víkendovým koníčkem. Marcela vzpomíná na dětství a svou pýchu a obdiv k rodičům jako parašutistům: „*Dokonce jsem na ně jako dítě byla moc pyšná a hrozně ráda jsem se jimi mezi ostatními dětmi vychloubala, protože moc rodičů neskáče.*“⁴⁴ I toto vidí jako důvod, proč by chtěla po porodu v parašutismu pokračovat. Přála by si, aby na ní jednou její dcera byla také takhle

---

⁴⁴ Informátorka Marcela.

pyšná. Marcely manžel je voják a parašutista, stejně jako ona a seznámili se na letišti. Marcela vnímá parašutismus jako rodinnou tradici.

Martina začala s parašutismem sama. Předky v tomto sportu nemá, nebo o nich alespoň neví. Ovšem svou vlastní rodinu na letišti založila. Její bývalý manžel, otec Marcely a dalších dvou dětí, byl parašutista a seznámili se na letišti. Současný manžel, otec nejmladší dcery, je také parašutista. Svou svatbu dokonce oslavili společným seskokem. Vzhledem k těmto událostem Martina vnímá parašutismus jako rodinnou tradici a bude ráda, pokud v ní budou potomci pokračovat.

I v rodině Petra je parašutismus oblíbeným sportem. Parašutismu se začal věnovat již jeho prarodič, který ve svých 18 letech nastoupil do armády ke speciálním jednotkám, následně i otec, dále i matka a teta. Petr zmiňuje: „*Dokonce i snoubenku jsem z letadla vyhodil*“⁴⁵

Rodinná podpora

Jelikož parašutismus patří k drahým sportům, není lehké ho financovat. Obzvláště pro parašutisty začínající v době studia. Proto je nezbytná podpora rodičů, a to nejen finanční. Pokud zájemci o parašutismus není 18 let, potřebuje ověřený písemný souhlas obou rodičů. Očima rodičů a prarodičů je tento sport často nahlížen jako nebezpečný a o své potomky mají strach.

Jakub má ve svých rodičích velkou oporu, jelikož jsou aktivními parašutisty. Svého otce vnímá jako oporu největší a má pochyby, zda by bez něj zvládl více jak pár seskoků. Rodiče ho podporovali nejen finančně, ale i psychicky. Otec ho v tomto sportu podporoval od samého začátku, matka měla zpočátku obavy, ale momentálně ji vnímá jako smířenou s tímto faktem. Otec Jakobovi pomáhal s financováním prvních seskoků, jelikož právě Jakub ve svých parašutistických začátcích studoval. Jakub si při studiu přivydělával na letišti jako balič padáků. Jak bylo zmíněno, Jakub se se svým otcem potkává i jako se soupeřem během závodů ve skupinové akrobacii. Závodění proti otci nebere jako rivalitu, ale snaží se si lítání užít a předvést lepší výkon a výsledek než otec. V současné době

---

⁴⁵ Informátor Petr.

Jakub neplánuje svou vlastní rodinu, takže v rodinných soubojích budou pokračovat jeho synovci.

Naopak Jana si své seskoky vždy financovala sama. Na prvních pár seskoků byla schopna našetřit a krátce po započetí své parašutistické kariéry nastoupila do práce. I z tohoto důvodu byly Janiny začátky pomalejší. Po nástupu do zaměstnání si byla schopna koupit vlastní padák, který není levnou položkou parašutistického vybavení, jak již bylo zmíněno.

Marcelu podporovala ze začátku pouze matka, otec měl o svou dceru strach, dokonce nechtěl podepsat zmiňovaný potřebný souhlas rodičů, který Marcela ve svých 16 letech potřebovala k přijetí do výcviku. Otcův strach se zmírnil již po několika seskocích. Marcela vzpomíná na období, kdy si s otcem začala povídat o svých seskocích, aniž by cítila otcův nesouhlas. Také zmiňuje, že využila otcovy služby baliče záložních padáků. Při jedné závadě na padáku dokonce měla možnost otcovy služby vyzkoušet. Finančně se jí dostávalo podpory převážně ze strany matky. Následně si i Marcela přivydělávala balením padáků.

Seskoky ve Svazarmu byly hrazeny odpracovanými brigádnickými hodinami, takže s financováním prvních seskoků Martina neměla problém. Další seskoky si financovala různými brigádami. Martina neměla v rodičích téměř žádnou podporu, dokonce se na její seskok přijeli podívat, až když jich měla Martina za sebou 100. Na další seskoky si vydělávala zmíněným kamerováním tandemových seskoků a výcviků.

I Petr zmiňuje silnou podporu ze strany rodiny. Rodiče ho v parašutismus podporovali jak psychicky, tak i několik let finančně. Petr ve své rodině vidí jeden z důvodů své úspěšné kariéry. Bez rodiny by se možná do letadla ani nepodíval a rozhodně by se nemohl tak rychle zlepšovat. Doufá, že jsou na něj rodiče pyšní. Petr by své potomky rád v tomto sportu podporoval, ale je pro něj důležitý i názor jejich matky.

Parašutistický výdělek

Parašutismus je pro některé parašutisty i obživou, případně přivýdělkem. Někteří zajišťují chod letiště, dělají instruktory pro nové tváře, tandempiloty pro zákazníky, kameramany nebo baliče padáků. Jakub je kameramanem k tandemovým seskokům a výdělkem z parašutismu je schopen se uživit. I přesto, že je pro něj práce kameramana

rutinou, seskoky ho stále baví a ve své práci se nenudí. Podobně tak i Jana, která také natáčí tandemové seskoky, navíc ještě na mosteckém letišti funguje jako instruktorka. Jakožto ženu s nejvyšším počtem seskoků v České republice ji její práce naplňuje a hlavně baví. Každý seskok je pro ni zajímavý a snaží se během něj něco nového naučit. Velkým zdrojem energie jsou pro ni spokojení zákazníci. I Jakubova matka se žíví na mosteckém letišti balením padáků. Marcela a Martin a si parašutismem přivydělávaly dříve, také jako kameramanky. Obě ovšem nevyklučují, že by se byly schopné parašutismem uživit, pokud by pracovaly na větším letišti, jako je v Příbrami či Mostě. Přivýdělký byly většinou vynaloženy zpět do parašutismu, sloužily spíše pro snížení nákladů na tento sport. I Petr sdělil, že se parašutismem užíví. V jeho případně je placen Armádou České republiky jako profesionální parašutista, reprezentant. Nevyklučuje, že by se neuživil ani v komerční sféře jako tandempilot. Když má volno, snaží se přivydělat si také jako kameraman pro tandemové seskoky. Parašutismus je pro něj úžasná věc a doufá, že ho nikdy neomrzí.

Klasické versus moderní disciplíny

S vývojem nejen padákové techniky vznikly a vznikají nové možnosti v parašutismu. Klasické disciplíny jsou v dnešní době vytlačovány moderními. Jak tento trend vnímají informátoři?

Jakub vyzdvihuje moderní disciplíny v jejich různorodosti, ve které vidí krásu tohoto sportu, i když jsou si tak odlišné. Velkou radost má z nabývající popularity nejen parašutismu, ale i tunelového létání. Obdivuje především umění sportovců, kteří se věnují volnému létání a akrobacii. Právě díky tunelovému létání se parašutismus otevírá širší veřejnosti, jelikož ve větrném tunelu mohou diváci spatřit výkony sportovců na vlastní oči. Větrný tunel pro Jakuba znamená příliv nových parašutistů a tím i přátel nadšených pro stejnou věc jako on.

Naprostá většina tandemových pasažéru jsou cizinci, zdůrazňuje Jana. Zákazníků z České republiky je obdobně jako předchozí roky. Většina zákazníků obdrží tento zážitek jako dárek. Dárek využije, ale sportu se dál nevěnuje, jelikož se nejedná o nejlevější způsob zábavy. Jako instruktorka nezaznamenává významný nárůst sportovců, otázkou zůstává, kolik sportovců se tomuto sportu vydrží věnovat.

Marcela vzpomíná na dětství, během kterého pozorovala a obdivovala parašutisty provozující klasické disciplíny jako přesnost přistání nebo individuální akrobacie. Když se

začala parašutismu věnovat aktivně, mezi nejprovozovanější disciplíny patřilo volné létání a skupinová akrobacie. V současné době vnímá návrat popularity přesnosti přistání. Marcela vnímá větrný tunel jako nástroj, který převzal potencionální zájemce o parašutismus, kterým díky větrnému tunelu stačí prožít pouze volný pád a k seskoku z letadla se již nedostanou. Zmiňuje vyšší množství tandemových seskoků s cizinci.

Nárůst zájmu o moderní disciplíny přičítá Martina úspěšnější době, jelikož jsou dynamičtější a dají se celkem rychle natrénovat ve větrném tunelu. Dále také větší dychtivosti po adrenalinu. Martina zmiňuje svůj návrat k přesnosti přistání, kdy tuto disciplínu vnímá jako klidnější na rozdíl od těch, které probíhají za volného pádu. Tento trend zaznamenává i u svých vrstevníků. Pokles zájmu o skupinovou akrobacii přičítá k vyčerpání letadel pro komerční účely a tím nemožnosti skákat ve větších skupinách najednou. Martina klade důraz na respekt, který by měl mezi jednotlivými disciplínami fungovat.

Vyšší zájem o moderní disciplíny shledává v parašutistech i Petr, přesto že právě klasické disciplíny mají v České republice velmi vysokou úroveň, a právě on Českou republiku v klasických disciplínách reprezentuje. Moderní disciplíny dávají parašutistovi více možností, jsou kreativnější. Nárůst zájmu o moderní disciplíny přičítá i vyšší popularitě větrného tunelu, který je ideálním pro trénování moderních disciplín. Klasické disciplíny se dají trénovat výhradně při seskocích z letadla, což je více časově i finančně náročné.

Nepříjemné zážitky spojené s parašutismem

Parašutismus je sice krásný sport, ale jako všechno má i své stinné stránky. U extrémních sportů je nutno počítat se zvýšeným rizikem úrazů. I tyto situace mohou pomoci v běžném každodenním životě.

Jakub své nepříjemné zážitky nechtěl popisovat, ovšem ty nejhorší má spojené se zraněními, případně smrtí. Příklady mohou být nehody jeho sestry a otce. Obě dopadly dobře, ovšem bere to jako součást tohoto adrenalinového sportu. Zdůrazňuje potřebnou zvýšenou pozornost, předvídatost a připravenost na řešení krizových situací, které mohou během seskoku nastat. Janiny nepříjemné zážitky jsou spojené se ztrátou kamarádů a přítomnost u nehod, které se na letišti dějí. Také zmiňuje, že nebezpečí číhá všude. I Marcela zmiňuje pohřby svých kamarádů, kteří při tomto sportu zemřeli, většinou při

přistání na vysokorychlostních padácích. Martina zmiňuje i méně fatální zážitky, kdy si omylem otevřela záložní padák a ten se zamotal do hlavního padáku nebo přistání mimo letiště. Dodává: „*Tyto situace mne naopak zocelily a posílily. Nepřála bych je nikomu, ale na školu života byly dobré.*“⁴⁶ Petr nepříjemné zážitky přisuzuje každému parašutistovi, který se tomuto sportu věnuje dostatečně dlouho a intenzivně. Pro snadné řešení krizových situací neopomíjí připravenost a schopnost řešit vzniklé závady na padáku. Jeho nejhorším seskokem byl ten první.

Vnímání strachu

Otázky ohledně strachu jsou extrémním sportovcům pokládány často. Někteří si myslí, že pokud člověk skáče z letadla, nebojí se ničeho. Mění se strach s narůstajícím počtem seskoků?

Jakub tuto otázku popírá: „*Pořád se bojím!*“ Parašutismus ho ale naučil novému pohledu. Strach je pro něj přirozený a k parašutismu patří. Důležité ale je, aby se člověk strachem nenechal ohromit, ale naopak dával větší pozor, což neplatí jen u parašutismu.

Jana k tomuto tématu byla stručná, použila citát: „*Strach je zloděj snů.*“. Ještě doplnila, že skákání z letadla není nic těžkého, ale každý to nedokáže, ale i tak by si to měl každý vyzkoušet, protože málo co se tomuto zážitku vyrovná.

V představení informátorů Marcela popisovala své problémy během prvních seskoků, kdy ji strach dokázal přemoci. Nakonec se strachu vzepřela a překonala ho. V letadle zjistila, že pravděpodobně trpí klaustrofobií, která jí nedovolila vyskočit z letadla. I s tímto strachem se naučila pracovat. Nicméně strach vnímá při každém seskoku, a to nejen o sebe, ale o všechny, co s ní jsou v letadle: „*Je to sport, při kterém si v podstatě každým seskokem zachraňujete život a když v normálním životě přijde nějaký problém, tak to pro vás nemá takovou váhu jako pro ostatní.*“⁴⁷ Přesto je pro ni parašutismus zábavou a odreagováním. Vždy doufá v dobrý průběh seskoku a šťastné shledání s kamarády na zemi. Svůj strach má ráda a vnímá ho pozitivně. Strach dokáže její

---

⁴⁶ Informátorka Martina.

⁴⁷ Informátorka Marcela.

tělo nabudit k rychlejšímu jednání, které využívala i ve své práci na anesteziologickoresuscitačním oddělení.

I pro Martinu je strach běžný a pomáhá jí se lépe koncentrovat na přípravu jejího vybavení pro seskok a samotný seskok. Strach by měl s přibývajícím zkušenostmi přejít v respekt a pokoru. Parašutista by měl být vždy připravený na vše, co se může během seskoku přihodit. Ve střehu musí být člověk v běžném životě, ale i na padáku. Parašutista získává větší životní nadhled.

Petr popisuje jistou změnu ve vnímání strachu. Při prvních seskocích se bál hodně, ale s přibývajícím seskoky si začal více věřit a strach zmizel. Úplné vymizení strachu je dle Petra také špatně, jelikož si člověk zahrává s vlastním životem. Dodává: „Snoubenka se o mě dříve bála, teď už se o mě nebojí, jelikož mi důvěřuje, že vím, co dělám.“

Finanční náročnost parašutismu

Parašutismus se neřadí mezi levné sporty, na čemž se shodli všichni informátoři. Jakub ho charakterizoval jako „*Ne zrovna přístupný sport.*“ Připomíná ovšem, že člověk nemusí být milionář, aby s tímto sportem začal. Stačí opravdu chtít a začít šetřit. Pokud se chce člověk parašutismu věnovat naplno, obnáší to i vyšší finanční obnos. I přes to parašutismus pro Jakuba za to stojí. Jana doplňuje vysoké ceny parašutistického vybavení ale i samotných seskoků. Kvalitní a bezpečné vybavení je pro ni prioritou. Marcela poukazuje na zvyšování cen letenek. Martina vyjádřila výčet nákladů, které již byly zmíněny v teoretických východiscích. Přidává ještě položky startovního a dopravy na letiště, celkem 20 000 Kč. I když je parašutismus dražším sportem, je za něj ráda a nevyměnila by ho za jiný. Dále vzpomíná na časy, kdy byl nejbližší větrný tunel v anglickém Bedfordu, což byla finančně náročná, ale nutná součást tréninku. Petr jen potvrdil vše již zmíněné.

Mateřství a parašutismus

Otázka ohledně vlivu mateřství a rodinného života na parašutismus a opačně byla položena pouze ženám. Dvě parašutistky jsou čerstvě matkami a třetí má již několik dětí. Jany matka přerušila svou parašutistickou kariéru v době, kdy otěhotněla. Pokud by se Jana parašutismu nezačala věnovat, pravděpodobně by se k seskokům z letadla nevrátila ani její matka. Jana se parašutismu nevěnovala přesně 9 měsíců. Po ukončení šestinedělí, na den

přesně, byla opět v letadle s padákem na zádech a společně se svou matkou. Připouští, že je schopná a ochotná si představit, že jednou přijde její syn a projeví zájem o stejný koníček jako jeho rodiče. Jana netvrdí, že o syna nebude mít strach, ale zároveň tvrdí, že i parašutismus se dá dělat bezpečně a existují sporty, které jsou nebezpečnější, uvádí jako příklad motorky.

Marcela popisuje zanechání seskoků z letadla ihned po zjištění těhotenství. Letadlem létat nepřestala. V současné době je již po šestinedělí a těší se na svůj první seskok v roli matky. Marcela by se vůbec nedivila, pokud by dcera projevila zájem o parašutismus, jelikož se tomuto sportu věnuje i její otec, babička a teta. Další možností je létání ve větrném tunelu, kterému se mohou věnovat i malé děti.

Naopak Martina měla ze začátku výčitky svědomí, že není správné, aby jako matka pociťovala touhu vyskočit z letadla. Konstatovala: *„I přesto, že jsem si vždycky říkala v těchto pauzách, že se skákáním skončím, nikdy jsem to nevydržela a ke skákání, letišti a lidem na letišti jsem se vždy vrátila. Prostě život bez skákání si nedovedu představit.“*⁴⁸ Nějaký čas to trvalo, ale k parašutismu se vrátila, jelikož si uvědomila, že stát se může cokoliv a kdykoliv. Čas strávený na letišti vnímala jako odpočinek od každodenního života s dítětem doma. Podle Martiny byly děti na letišti spokojené, vždy se o ně někdo postaral a brzy byly soběstačné. Současně je podporuje společně se svým druhým manželem jak v létání ve větrném tunelu, tak i v seskocích z letadla. Martina je odhodlána své potomky podporovat i v budoucnu jak finančně, tak i psychicky formou motivace a společného času, stráveným na letišti. Autorka se zaměřila na fakt, kdy se všechny Martiny dcery jistou formou věnují parašutismu a jediný syn ne. Martina to vysvětlila synovým zálibením v baseballu, kterému se věnuje prakticky celý život. Syn si vyzkoušel parašutismus formou větrného tunelu a tandemového seskoku, po kterém pronesl: *„Když skončím s baseballlem, tak budu skákat.“*⁴⁹

Rozhovor s Martinou byl rozšířen o několik dalších myšlenek, které by autorka ráda zmínila. Na letištním prostředí oceňuje zejména rovnost a stírání sociálních rozdílů mezi jednotlivými parašutisty. Všichni jsou na letišti s cílem užít si hezké počasí

---

⁴⁸ Informátorka Martina.

⁴⁹ Informátorka Martina.

a seskoky. Neřeší banality běžného život, jelikož všem jde ten den o život. Martina se díky tomuto sportu cítí mladší a zdravější. Jediné, co jí trápí, jsou nerovné podmínky pro ženský a mužský tým reprezentace, především v přesnosti přistání. Muži mají možnost reprezentovat Českou republiku v rámci ASO Dukla, což není možné pro ženy. Rozhovor s Martinou byl ukončen větou: *„Když si vezmu, že člověk je na čerstvém vzduchu, mezi normálními lidmi, se svou rodinou a přáteli, nesedí u počítače či nebere drogy, tak všechny peníze vlastně za to stojí.“*⁵⁰

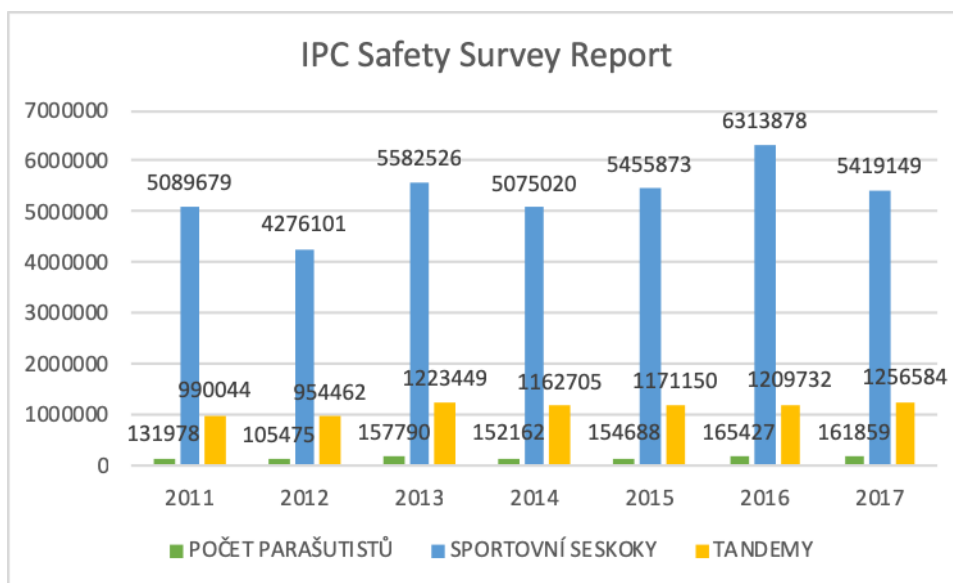
⁵⁰ Informátorka Martina.

6 Výsledky výzkumu

6.1 Zprávy o průzkumu bezpečnosti

Analyzovaná data nevykazují výrazný nárůst sportovců, provedených seskoků ani provedených tandemových seskoků. Níže zobrazený graf uvádí data pro všechny státy zapojené do mezinárodního průzkumu o bezpečnosti parašutismu. Počet parašutistů nezaznamenal v posledních letech výrazné výkyvy. Sportovních seskoky měly od roku 2014 do roku 2016 stoupající tendenci. Tandemových seskoků od roku 2014 nepatrně přibývá, ale nelze mluvit o vysokém nárůstu.

Graf 6 Průzkum bezpečnosti 2011–2017

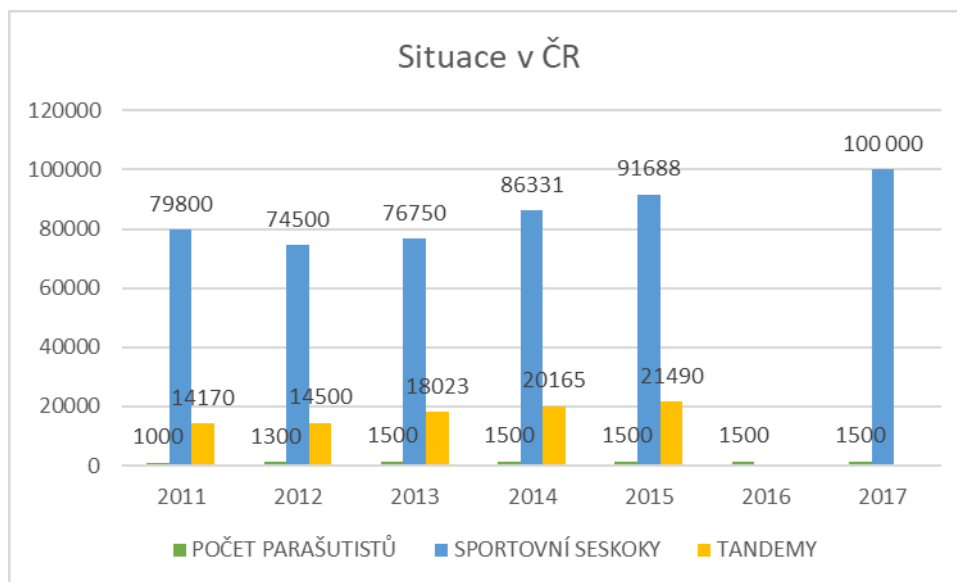

Zdroj: Vlastní zpracování.

Situace v České republice je následující. Počet parašutistů je od roku 2013 konstantní a českých parašutistů je podobné množství. Sportovních seskoků se každoročně provádí více. Nejvyššího nárůstu bylo zaznamenáno mezi rokem 2013 a 2014, kdy se počet sportovních seskoků navýšil téměř o 10 000. Narůstající zájem o tandemové seskoky od roku 2011 do roku 2015 nelze popřít. V roce 2011 se v České republice uskutečnilo zhruba 14 000 tandemových seskoků a v roce 2015 téměř 21 500 tandemových seskoků. Nutno připomenout fakt, že zájemci o tandemové seskoky jsou často cizinci. Nelze tedy

stanovit zvýšený zájem o tandemové seskoky přímo v České republice. Může se ovšem jednat o nový trend turismu.

Graf 7 Situace v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování.

6.2 Dotazníkové šetření

Výsledky z dotazníkového šetření jsou rozděleny dle stanovených hypotéz:

Mají oslovení parašutisté předky, kteří se tomuto sportu také věnovali a byli právě oni důvodem, proč se věnují tomuto sportu?

Tuto hypotézu nemůžeme jednoznačně potvrdit, jelikož většina respondentů nemá předky, kteří by se věnovali stejnému sportu jako oni. Třetina respondentů ovšem parašutistické předky má. Nutno také zohlednit nejčastější odpověď na otázku „Jak jste se dostal k parašutismu?“, kterou byla právě rodina společně s kamarády. Můžeme tedy říci, že pokud mají respondenti parašutismus v rodině, právě rodina je k tomuto sportu inspirovala a přivedla.

Je parašutismus provozován lidmi, u kterých se očekávají vyšší příjmy?

Tuto hypotézu můžeme potvrdit, jelikož největší skupina respondentů ukončila své studium maturitou a druhá největší skupina absolvovala i vysokou školu. Do výzkumu

se zapojilo i několik parašutistů, kteří stále studují, takže můžeme očekávat, že v průběhu následujících let by se tyto skupiny rozrostly o další členy. Hypotézu potvrzují i odpovědi na otázku ohledně povolání, jelikož další frekventovanou odpovědí byla blíže nespécifikovaná manažerská pozice. Nemůžeme ovšem říci, že čeští parašutisté jsou pouze vystudovaní vysokoškoláci a manažeři. Tomuto sportu se věnují i průměrní občané České republiky.

Jsou finance hlavním faktorem ovlivňujícím intenzitu seskoků?

Ano tuto hypotézu můžeme potvrdit, jelikož většina respondentů uvedla, že za předpokladu vyššího výdělku by se tomuto sportu věnovala více. Velká část respondentů ovšem s tímto předpokladem nesouhlasí a uvádí, že dalším důležitým faktorem ovlivňující jejich parašutistickou kariéru je volný čas a vhodné příležitosti, například i vhodné počasí pro seskoky.

6.3 Rozhovory s parašutisty

Výsledky plynoucí z provedených rozhovorů jsou děleny dle stanovených výzkumných otázek:

Je parašutismus rodinnou tradicí pro české parašutisty?

Všichni oslovení informátoři uvedli, že parašutismus vnímají jako rodinnou tradici. U některých tomu tak nebylo vždy, ale parašutistickou tradici v rodině založili a v současné době již vnímají parašutismus jako rodinnou tradici. Některé parašutistické rodiny vznikají i přímo na letištích, kdy dva parašutisté založí vlastní rodinu, což potvrzují i informátoři.

Ovlivnilo mateřství parašutistkám jejich kariéru v tomto sportu a naopak?

Oslovené parašutistky nepotvrdily, silný vliv mateřství na jejich parašutistickou kariéru. I přestože mateřství vyžaduje přerušování parašutistické kariéry, oslovené parašutistky se k tomuto sportu vždy po nějaké době vrátily, případně se k tomu chystají. Dva parašutisté zmiňují i návraty svých matek k tomuto sportu po delší době. Impulzem pro návrat k tomuto sportu byl zájem jejich dětí o tento sport. Vzhledem k zálibě v parašutismu i manželů oslovených parašutistek, neshledávají omezení rodinného života.

Je v zájmu parašutistů podporovat v tomto sportu i své potomky a byli sami podporováni?

Většina oslovených parašutistů souhlasí s podporou potomků v tomto sportu. Pro většinu je to ovšem otázka budoucnosti. Jedna z parašutistek aktivně podporuje své potomky v parašutismu již několik let. Jeden oslovený parašutista se touto otázkou nezabývá, jelikož své vlastní potomky neplánuje. Mladší oslovení parašutisté se s vlastní rodinou podporou setkali a stále setkávají. Parašutistka, která neměla dříve parašutismus jako rodinnou tradici se ovšem s podporou rodiny nesešla, o to více se snaží podporovat své potomky.

Vnímají tento sport jako finančně náročný?

Očima oslovených parašutistů je tento sport finančně náročný. Mladší oslovení parašutisté zmiňují, že bez finanční podpory rodičů by se tomuto sportu nemohli věnovat od věku, kdy ještě studovali. Dle oslovených parašutistů se dá tomuto sportu věnovat, i když člověk nevydělává větší finanční obnos. Je ovšem nutné na tento sport šetřit a upravit intenzitu seskoků dostupným financím. Parašutistka začínající svou parašutistickou kariéru ve Svazarmu zmiňuje snazší začátky, díky financování svých prvních seskoků z odpracovaných brigádnických hodin. Všichni oslovení parašutisté se shodli na nezbytné kvalitě vybavení, které má také svou cenu, zvláště pokud se tomuto sportu věnují intenzivně.

Jaký je vztah mezi klasickými a moderními disciplínami a názor na narůstající komercializaci tohoto sportu v současné době?

Oslovení parašutisté zmiňují vliv větrného tunelu, který podporuje zájem o moderní disciplíny, které se provádějí za volného pádu. Oni sami ho většinou využívají, jako tréninkovou pomůcku. Ovšem parašutisté zároveň vnímají i jistý návrat tradičních disciplín, především přesnosti přistání, ke které se i sami vrací. Názor komerčního parašutismu nevnímají negativně, jelikož je většinou jejich obživou nebo alespoň příjmem. Finanční příjem mohl být faktorem, který odpovědi na tuto otázku značně zkreslil.

7 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit vnímání parašutismu jako rodinné tradice českých parašutistů, zda je tento sport v jejich rodině provozován po více generací, z jakých poměrů čeští parašutisté pocházejí, jak je pro ně tento sport finančně a psychicky náročný, jak se k tomuto nepříliš známému sportu dostali a také zda by si přáli, aby v tomto sportu pokračovali i jejich potomci.

V teoretické části byly představeny extrémní sporty, kterým se u nás po roce 1989 a po pádu komunistického režimu dostalo větší obliby. Sport je v teoretické části popisován i z pohledu sociologů a psychologů, kteří se s vývojem a rozšířením sportu věnují i tomuto tématu, které je pro současnou společnost velice důležité. Sport je sociálně kulturním fenoménem dnešní doby a na společnost má pozitivní, ale i negativní vliv. Zájem o pohyb a zdravější životní styl se řadí mezi kladné stránky sportu. Jedincům dále pomáhá zařadit se do společnosti, u dětí rozvíjí motoriku a sociální návyky. Sociologie se zabývá i pojmy jako je gender nebo sociální příslušnost. Těmto hodnotám se věnuje autorka ve vlastním výzkumu. Sociologie se dále zabývá například deviací a dopingem. U extrémních sportů, tedy i parašutismu, můžeme mluvit spíše o potencionálním riziku, které je součástí vzrušení. Extrémní sporty jsou v poslední době silně medializovány. Přestože parašutisté vnímají tento fakt pozitivně, a jsou rádi za šíření tohoto sportu mezi veřejností, i medializace nese svá úskalí, kdy je často sportovní výkon odsouván až na druhé místo a upřednostňováno je pobavení diváků. Sport je spojován i s politickou mocí a podpořením vlastenectví, jak při samotném vykonávání sportu, tak při pasivním sportu. Psychologové se zabývají překonáváním strachu, posilováním sebevědomí, učením se řešení stresových situací a dále také lidské determinaci, která některé jedince předurčuje k daným sportům a dosahování výsledků.

První formy parašutismu se objevují v 15. a 16. století, kdy Leonardo da Vinci představil nákres prvního padáku, který byl zkonstruován až v roce 2000, kdy ho otestoval anglický parašutista Adrian Nicholas. Od dob Leonarda da Vinci prošel padák dlouhým vývojem, pozbyl dřevěné konstrukce a několikrát změnil tvar, od jehlanu, polokulovitého tvaru až po současný padák, který připomíná křídlo a poprvé byl použit roku 1975. První mezinárodní závody se uskutečnili téměř o čtvrt století dříve v tehdejší Jugoslávii, kde se soutěžilo v klasických disciplínách, jako je přesnost přistání a individuální akrobacie,

ze kterých vznikly moderní disciplíny. Moderní disciplíny se stále rozvíjejí a zvyšují svou úroveň díky větrnému tunelu, který je pro trénování volnopádových disciplín nejmodernější a nezbytnou pomůckou. Popularitu větrného tunelu zaznamenáváme u široké veřejnosti, podobně jako u tandemových seskoků. Teoretická část práce se věnuje i finanční náročnosti tohoto sportu a ukazuje, že nejde o levný sport. Vysoký finanční obnos si musí parašutista připravit především na vybavení, které může přesáhnout částku větší než 100 000 Kč. Část práce popisuje i české úspěchy v tomto sportu, včetně osobností jako Jaroslav Jehlička nebo Jiří Gečnuk.

Praktická část práce se zabývá výzkumem, který byl veden jak kvantitativně, tak kvalitativně. Pro oslovení parašutistické komunity byl zvolen dotazník, který rozkryl informace o této skupině lidí. Parašutismu se věnují více muži než ženy, což bylo předpokládáno. Velká část parašutistů má v tomto sportu předky, díky kterým se i oni začali věnovat tomuto sportu. Většina českých parašutistů ale předky v tomto sportu nemá a dostala se k němu díky kamarádům, darovanému zážitku nebo náhodou. Vzhledem k finanční náročnosti tohoto sportu jsou parašutisté především lidé, u kterých se očekávají vyšší příjmy, vzhledem k dosaženému vzdělání a vykonávanému povolání. Ovšem příjem parašutistů není jediným faktorem ovlivňujícím intenzitu vykonávání tohoto sportu. Důležitými faktory jsou i časové možnosti jedince a vhodné podmínky pro vykonávání tohoto sportu. S parašutisty, kteří mají předky věnující se tomuto sportu, byly provedeny rozhovory, které potvrdily vnímání parašutismu jako rodinné tradice, ve kterém jsou odhodláni podporovat své potomky i přes jeho finanční náročnost. Autorce byla vyvrácena domněnka vlivu mateřství na sportovní kariéru, jelikož všechny oslovené informatorky se k tomuto sportu vracely i po porodu. Provedený výzkum odhalil současný pohled na komerční parašutismus, který je vnímán pozitivně, jelikož pro většinu oslovených parašutistů představuje přivýdělek nebo hlavní příjem.

Hlavní cíl bakalářské práce byl splněn a dle uskutečněného výzkumu byl vytvořen profil české parašutistické komunity, který odhalil, že jde o specifickou skupinu lidí, kteří ve svých osobnostních rysech mají zakódovanou vyšší míru odpovědnosti k přírodním a fyzikálním zákonům a respektu k vlastnímu i cizímu životu. Silným společenským znakem je i vzájemná sounáležitost parašutistů, jak sportovních, tak i komerčních, spočívající v potírání společenských a sociálních rozdílů, vzhledem k vysoké rizikovitosti tohoto sportu.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Knižní zdroje

FOURNY, Denis. *Encyklopedie sportu: svět sportu slovem i obrazem*. Praha: Fortuna Print, 2003. ISBN 80-732-1079-7.

JARVIE, Grant. *Sport, culture and society: an introduction*. 3rd edition. Londýn: Routledge, 2017. ISBN 978-113-8917-521.

JURČA, Miloš. *Otrokem parašutismu: vzpomínky sportovního parašutisty*. Cheb: Svět křídel, 2001. Svět křídel. ISBN 80-852-8071-X.

KREBS. *Groundbreaking Scientific Experiments, Inventions, and Discoveries of the Middle Ages and the Renaissance*. Londýn: Greenwood press, 2004. ISBN 0-313-32433-6.

MRÁZEK, Josef a Miroslav PELC. *Vzdušné výsadky*. Praha: Naše vojsko, 1961. Velká vojenská knihovna.

PASTRŇÁK, Lukáš. *Příprava začátečníka na skok padákem*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce PaedDr. Jan Ondráček, Ph.D.

PAŠEK, Petr. *Neklidná obloha: historie parašutismu stará pět tisíc let*. Praha: Naše vojsko, 1970. Mars.

ŘEPKA, Miroslav. *Sportovní parašutismus*. Praha: Naše vojsko, 1980. Svazarm.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.

SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006. ISBN 978-80-7315-132-4.

SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: (právní a ekonomické aspekty)*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 978-80-903609-5-2.

ŠAFANDA, Jiří. *50 let pod vrchlíky armádních sportovních padáků: [1962-2012]*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, Odbor komunikace a propagace (OKP), 2012. ISBN 978-80-7278-590-2.

TOD, David, Joanne Thatcher, Rachel Rahman. *Psychologie sportu*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2012. ISBN: 978-80-247-3923-6.

8.2 Internetové zdroje

Czechoslovak medal "For service to homeland" from 1955. In: *Wikipedia* [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Za_sluzbu_vlasti.JPG#/media/File:Za_sluzbu_vlasti.JPG

ČEJKA, Petr. Výškový skupinový seskok padákem - světový rekord. *Československá lidová armáda* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.csla.cz/armada/druhyvojsk/vysadkovevojsko15rekordniseskok.htm>

KUIPER, Kathleen. *Leonardo da Vinci's parachute* [online]. [cit. 2019-01-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Leonardo-da-Vincis-parachute-1704849#ref1092031>

PAIN, Matt TG a Matthew A PAIN. Essay: Risk taking in sport. *The Lancet*. 2005, **366**, S33-S34. DOI: 10.1016/S0140-6736(05)67838-5. ISSN 01406736. Dostupné také z: <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0140673605678385>

PALMER, Catherine. The Selling of Risk in Extreme Sport. *The Australian Journal of Anthropology*. 2002, **13**(3), 323-336. DOI: 10.1111/j.1835-9310.2002.tb00213.x. ISSN 10358811. Dostupné také z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1835-9310.2002.tb00213.x>

RŮŽIČKOVÁ, Jana. Tragická nehoda před 40 lety ukončila životy úspěšných výsadkářů. *Armáda České republiky* [online]. 21. 9. 2012 [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/tragicka-nehoda-pred-40-lety-ukoncila-zivoty-uspesnych-vysadkaru-74649/>

WANTULA, Jan. *Dukla Prostějov* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.csla.cz/armada/sport/duklaprostejov.htm>

WILLIG, Carla. A Phenomenological Investigation of the Experience of Taking Part in 'Extreme Sports'. *Journal of Health Psychology* [online]. 2008, **13**(5), 690-702 [cit. 2019-01-06]. DOI: 10.1177/1359105307082459. ISSN 1359-1053. Dostupné z: https://www.academia.edu/4769666/A_Phenomenological_Investigation_of_the_Experience_of_Taking_Part_in_Extreme_Sports

Parašutismus: Armádní sportovní oddíl parašutismu Dukla Prostějov [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: http://duklasport.cz/sportovni_oddily/parasutismus/

Parašutista Mark Rahbani podletěl na padáku Karlův most. Už počtvrté. *Flying Revue: vše pro příznivce létání* [online]. 16. 5. 2017 [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <https://www.flying-revue.cz/parasutista-podletel-karluv-most-130-kmh-rychlosti>

SOUČASNÉ SLOŽENÍ ODDÍLU DUKLA PROSTĚJOV. *Dukla Prostějov* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.duklaprostejov.cz/nas-tym.html>

Vzácná fotografie našich prvních špičkových parašutistů zms. Gustava Koubka (vlevo) a zms. Jaroslava Jehličky. In: *Vzpomínky z oblohy* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <http://www.vzpominky.wbs.cz/?flash=ne>

Výsledky: Kombinace akrobacie + přesnost. In: *AirZone.tv* [online]. [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://www.airzone.tv/news/mcr_para_2017_ceska_lipa/

9 Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh

Seznam obrázků

Obrázek 1 Poštovní známky vydané k prvnímu mistrovství světa.....	21
Obrázek 2 Medaile Za službu vlasti	34
Obrázek 3 Skupina prostějovských výsadkářů den před tragickou událostí	35
Obrázek 4 Gustav Koubek a Jaroslav Jehlička před rekordním seskokem	36
Obrázek 5 Parašutista Jiří Gečnuk (vlevo) na Mistrovství ČR 2017 v České Lípě, společně s Hynkem Tábořem a Petrem Chládkem	37

Seznam tabulek

Tabulka 1 Pohlaví a věk respondentů	41
Tabulka 2 Základní informace o informátorech	48

Seznam grafů

Graf 1 Vzdělání respondentů	42
Graf 2 Parašutističtí předci respondentů	43
Graf 3 Jak jste se dostal k parašutismu?	44
Graf 4 Pokud byste vydělával více, skákal byste více?	45
Graf 5 Výdělek z parašutismu	46
Graf 6 Průzkum bezpečnosti 2011–2017	60
Graf 7 Situace v ČR	61

Seznam příloh

Příloha 1 Generál Pavel a Ivan Hoššo, který je jedním z přeživších účastníků tragické nehody.....	71
Příloha 2 Jakub se svou rodinou na Mistrovství ČR v indoor skydivingu 2018	71
Příloha 3 Informátorka Jana v letadle AN-2, 1991	72
Příloha 4 Informátorka Jana se svým synem a matkou přesně 6 týdnů po porodu, 2018....	72
Příloha 5 Vyskakující Marcela na letišti Hosín, 1996	73
Příloha 6 Marcela s Martinou a rodinou před i po seskoku, 2017	73

Příloha 7 Petr a jeho otec při prvním tandemovém seskoku v roce 2010.....	74
Příloha 8 Petr porázející svého otce, Český pohár 2015.....	74
Příloha 9 Náhled zprávy o průzkumu bezpečnosti IPC 2011	75
Příloha 10 Otázky dotazníku.....	76
Příloha 11 Otázky rozhovorů.....	77

10 Přílohy

Příloha 1 Generál Pavel a Ivan Hoššo, který je jedním z přeživších účastníků tragické nehody

Zdroj: RŮŽIČKOVÁ, Jana. Generál Pavel a Ivan Hoššo, který je jedním z přeživších účastníků tragické. In: *Army: Armáda České republiky* [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/tragicka-nehoda-pred-40-lety-ukoncila-zivoty-uspesnych-vysadkaru-74649/>

Příloha 2 Jakub se svou rodinou na Mistrovství ČR v indoor skydivingu 2018

Zdroj: Soukromý archiv informátorů.

Příloha 3 Informátorka Jana v letadle AN-2, 1991

Příloha 4 Informátorka Jana se svým synem a matkou přesně 6 týdnů po porodu, 2018

Zdroje: Soukromý archiv informátorů.

Příloha 5 Vyskakující Marcela na letišti Hosín, 1996

Příloha 6 Marcela s Martinou a rodinou před i po seskoku, 2017

Zdroje: Soukromý archiv informátorů.

Příloha 7 Petr a jeho otec při prvním tandemovém seskoku v roce 2010

Příloha 8 Petr porážející svého otce, Český pohár 2015

Zdroje: Soukromý archiv informátorů.

Příloha 9 Náhled zprávy o průzkumu bezpečnosti IPC 2011

3.1.1 Skydiving Safety Figures 2011

Table 1, 2011

COUNTRY	Numbers		Number of fatalities				Leading causes of fatalities								jumps/jumpers	Validity	
	jumpers	jumps	total	stud.	intern.	exp.	cutaway no res.	low cut	no/low main act.	f/fall collision	intent fast land	other landing	landem fatalities	other cause			
Argentina	534	22608	1			1					1					42	ESTI
Australia	3797	175249	1			1					1					46	ESTI
Austria	603	52443	0													87	ESTI
Belgium	1458	74705	1			1					1					51	ESTA
Brazil	5000	85000	4		1	3					2			2		17	ESTI
Bulgaria	218	9455	0													43	EXES
Canada	18821	188350	2	1		1				1			1			10	ESTI
Cyprus	70	1450	0													21	ESTI
Czech Rep.	1000	79800	2			2				1			1			80	ESTI
Denmark	2200	26602	0													12	ESTI
Finland	2371	44040	0													19	EXAC
France	14933	607680	2	1		1				1				1		41	EXAC
Germany	10720	283958	6	1	2	3					3		2	1		26	EXAC
Greece	700	8000	0													11	ESTI
Hong Kong, China	38	210	0													6	EXAC
Hungary	567	20860	0													37	EXAC
Iceland	25	336	0													13	EXAC
Kazakhstan	2100	13173	1			1				1						6	ESTI
Kenya	22	1050	0													48	EXES
Mintenegro	30	2000	0													67	EXAC
Namibia	43	2930	1	1										1		68	ESTI
Netherlands	3705	58824	0													16	EXAC
New Zealand	500	44391	0													89	ESTI
Norway	2125	56980	1			1								1		27	EXAC
Peru	70	222	0													3	EXAC
Poland	2700	45000	1			1					1					17	ESTI
Portugal	965	18500	0													19	ESTI
Saudi Arabia	2570	59014	0													23	ESTI
Slovak Republic	455	18120	0													40	EXAC
South Africa	2030	40606	1			1					1					20	ESTI
Spain	1764	183475	0													104	EXAC
Sweden	1509	81207	1			1								1		54	EXES
Switzerland	2050	82241	1			1					1					40	ES/EX
United Kingdom	12200	199600	0													16	EXAC
Uruguay	85	1600	1	1											1	19	EXES
USA	34000	2500000	25	5	4	16			4	1	4	2	2	12		74	ESTI
TOTAL	36	131978	5089679	52	10	7	35	0	1	7	1	15	6	2	20		
Tandems	990044	990044	(See Table 15 for Tandem data)														
GRAND TOTALS	1122022	6079723															

3.4.5 Fatalities breakdown between male and female

Of the 36 responding countries 17 reported fatalities, totalling 52.

See various tables, Table 1, Page 4, in particular, for details.

Of 51 fatalities (the gender of the deceased was not given in one case 43 (84%) were male and 8 (16%) were female.

Year	Total	Male	Female	Year	Total	Male	Female
2011	51 (of 52)	43 (84%)	8 (16%)	2002	73	?	?
2010	66	57 (86%)	9 (14%)	2001	90	75 (83%)	15 (17%)
2009	62	58 (94%)	4 (06%)	2000	63	57 (90%)	6 (10%)
2008	70	63 (90%)	7 (10%)	1999	60	55 (92%)	5 (08%)
2007	68	64 (94%)	4 (06%)	1998	72	53 (74%)	13 (18%)
2006	51	40 (78%)	11 (22%)	1997	78	64 (82%)	13 (17%)
2005	64	54 (84%)	10 (16%)	1996	76	65 (86%)	11 (14%)
2004	53	44 (83%)	10 (16%)	1995	64	55 (86%)	9 (14%)
2003	82	67 (82%)	9 (17%)				

Zdroje: Jiří Blaška, inspektor pro parašutismus ÚCL.

Příloha 10 Otázky dotazníku

- Jaké je vaše pohlaví?
- Kolik Vám je let?
- Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
- Jaké je Vaše povolání?
- Byl nějaký Váš předek parašutista?
- Jak jste se dostal k parašutismu?
- Jak dlouho skáčete a kolik máte seskoků?
- Jaké jsou Vaše náklady na parašutismus za uplynulý rok?
- Jaký je poměr mezi Vašimi celkovými příjmy a náklady na skákání?
- Pokud byste vydělával více, znamenalo by to, že budete více i skákat?
- Vyděláváte si skákáním nějaké peníze?
- Jste schopný se z vydělaných peněz skákáním uživit?
- Dokážete si představit, že byste ve skákání podporoval i své potomky?
- Jak vnímáte strach a jak parašutismus ovlivnil Váš rodinný život?
- Co Vám tento sport dal a co vzal?
- Jaký je Váš názor na narůstající komerci?

Příloha 11 Otázky rozhovorů

- Ahoj, mohla bych Tě pro začátek poprosit o tvé krátké představení např. kolik máš seskoků, jak dlouho skáčeš, čím se živíš, něco málo o tvé rodině a krátké shrnutí sportovních úspěchů?
- Skákali někteří tví předci a jak se ke skákání dostali (rodiče, prarodiče)? Vnímáte parašutismus jako rodinou tradici?
- Podporovali tě rodiče, když jsi začal skákat (nejen finančně)? Jak sis financoval své první seskoky?
- Vyděláváš si parašutismem nějaké peníze? Byl bys schopný se z nich uživit?
- Mohl bys vyjádřit současný vztah mezi klasickými a moderními disciplínami? Pozoruješ preference současných parašutistů k různým disciplínám? Vnímáš nárůst zájmu o parašutismus (noví sportovci, tandemy)?
- Bereš i přes množství seskoků parašutismus stále jako zábavu, koníček?
- Máš nějaký nepříjemný zážitek spojený se skákáním?
- Mohl bys popsat, jak se změnilo vnímání strachu za dobu, co skáčeš?
- Vnímáš parašutismus jako drahý sport?
- Napadá tě ještě něco k tomuto tématu?
- Jak mateřství ovlivnilo tvůj pohled/ postoj ke skákání? Dokážeš si představit, že jednou přijdou tvé děti, že by také chtěli skákat?